

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista vuonna 2018

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Säädökset	3
3	Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta	3
4	Otannat, laajennukset ja hallinnollinen tarkastus	6
5	Valvonnan käynnistäminen	8
6	Valvonnasta ilmoittaminen	8
7	Valvontakäynnit, havaintopöytäkirja ja sen liitteet	9
7.1	Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija	10
7.2	Havaintopöytäkirja ja havaintopöytäkirjan liitteet	12
8	Yleistä laiminlyöntien arvioinnista	14
8.1	Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (ei-tahallinen ja ei-toistuva laiminlyönti).....	15
8.2	Ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi (ei-tahallinen ja ei-toistuva laiminlyönti)	16
8.3	Toistuva laiminlyönti	18
8.4	Tahallinen laiminlyönti	20
8.5	Ylivoimainen este	21
9	Vaatimusten/Vaatimusryhmien seuraamusprosentit	22
10	Valvontatulosten tallentamisen aikataulu	23
11	Asiakirjojen toimittaminen	24
12	Kuuleminen	25
13	Valvonnan estäminen	26
14	Valvonta-asiakirjojen julkisuus	27
15	Esimerkkejä seuraamuksen laskennasta	27

Liite 1. Täydentävien ehtojen valvontaotokset

Liite 2. Arviointilomake: Elintarvikkeet, eläintaudit ja eläinten hyvinvointi

Liite 3. Arviointilomake: Rehut ja kasveista saatavat elintarvikkeet

Liite 4. Kuulemiskirje AVIn tarkastuksiin

Liite 5. Kuulemiskirje ELY-keskuksen tarkastuksiin

Liite 6. Kuulemiskirje laajennusvalvontoja varten

Liite 7. Kuulemiskirjeen liite

Liite 8. Vähäisen laiminlyönnin varhaisvaroituskirjepohjat

1 Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu niille elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) tarkastajille, jotka tekevät täydentävien ehtojen rehuvalvontaa tai kasvintuotantotilojen elintarvikehygieniavalvontaa sekä aluehallintovirastojen (AVI) läänineläinlääkäreille, jotka tekevät täydentävien ehtojen eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantoon liittyvää hygieniavalvontaa, eläinten hyvinvoinnin valvontaa tai eläintautivalvontaa. Yleisohjetta voidaan soveltuvin osin käyttää myös ID-valvonnassa. Tämä asiakirja on luonteeltaan ohje, eikä se siten sisällä oikeudellisesti sitovia määräyksiä.

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa. Lainsäädäntö on erotettu muusta tekstistä pienemmällä fontilla.

Kursiivilla kirjoitettu teksti on ohjeistusta Eliten valvontaosioon tallentamista varten.

Tämä ohje on voimassa käyttöönottopäivästä alkaen siihen asti, kunnes seuraava yleisohje tulee voimaan.

2 Säädökset

Täydentävien ehtojen valvonnasta on säädetty Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1306/2013, komission delegoidulla asetuksella (EU) N:o 640/2014 sekä komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 809/2014 sekä kansallisesti lailla maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) ja valtioneuvoston asetuksella täydentävien ehtojen lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (7/2015).

3 Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta

Täydentävien ehtojen noudattamista valvotaan vähintään yhdellä prosentilla niistä tuensaajista, joille on valvontavuonna myönnetty tai maksettu EU:n suoria tukia sekä seuraavia EU:n osarahoitteisia tukia: luonnonhaittakorvaus, ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus. Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvontamäärä on kuitenkin suurempi (3 % tuensaajista). Valvottavista tiloista 75-80 % valitaan riskiperusteisesti ja 20-25 % satunnaisesti.

Täydentävien ehtojen EU-säädösten mukaan viljelijälle määrätyt tukileikkaukset kohdistuvat kaikkiin hänelle myönnettyihin edellä lueteltuihin tukisiin. Esimerkiksi laiminlyönnit eläinten valvonnassa johtavat myös peltotukien tukileikkauksiin ja vastaavasti laiminlyönnit peltotukien valvonnassa johtavat myös eläinpalkkioiden ja eläinten hyvinvointikorvauksen tukileikkauksiin.

Tukiseuraamus voidaan antaa tilalle vain silloin, kun laiminlyönti liittyy tuensaajan **maataloustoimintaan** tai maatalousmaahan. Maataloustoiminnalla tarkoitetaan maataloustuotteiden tuottamista, kasvatusta tai viljelyä sadonkorjuu, lypsäminen sekä tuotantoeläinten kasvatusta ja pito maataloustarkoituksiin mukaan luettuna. Jos tilalla on tuotantoeläimiä, joita **ei kasvateta tai pidetä maataloustarkoituksiin**, ei niiden täydentävien ehtojen valvonta ole aiheellista. Täydentävien ehtojen valvonnan ulkopuolelle voidaan jättää seura-, kilpa- ja harrastuseläimet, joita ei käytetä maataloustoimintaan, vaan joita käytetään esimerkiksi urheilutarkoitukseen (esim. ravihevokset) tai ne ovat lemmikkejä (ml. kotitarvekäyttö). Lisäksi hevosia, jotka hevospassissa on merkitty pysyvästi elintarvikeketjuun kelpaamattomiksi, ei valvota täydentävissä ehdoissa.

Koska seura- ja harrastuseläimet voidaan jättää täydentävien ehtojen valvonnan ulkopuolelle, voidaan esimerkiksi yhden - kahden hevosen varsottamiset katsoa harrastustoiminnaksi. Myös kotieläinpihojen eläimet voidaan pääsääntöisesti rajata pois täydentävien ehtojen valvonnasta. Jos kotieläinpihalta kuitenkin toimitetaan esimerkiksi eläimiä teuraaksi tai munia pakkaamoon siten, että eläin/tuotteet päätyvät yleiseen elintarvikeketjuun, kuuluvat eläimet täydentävien ehtojen valvonnan piiriin.

Kaikki tilalla **maataloustarkoituksessa** pidettävät ja kasvatettavat tuotantoeläimet tulee valvoa, vaikka eläimistä ei olisi lainkaan haettu tai maksettu maataloustukia. Tällaisissa tapauksissa tukileikkaukset kohdistuvat tilan peltotukiin. EU:n eläinpalkkiota maksetaan vain naudoista, lampaista ja vuohista ja eläinten hyvinvointikorvausta

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

edellisten lisäksi sioista ja siipikarjasta. Jos eläimistä saatavia alkutuotteita on markkinoitu ja niistä on saatu säännöllistä tuloa, esimerkiksi suoramyynnistä, eläimet kuuluvat valvottaviksi täydentävissä ehdoissa, vaikka eläimiä olisi vähäinen määrä.

Jos tilalla on suomenkarjaa, suomenhevosta, suomen-, ahvenanmaan- tai kainuunlampaita, suomenvuohia, maatiaiskanoja ja –kukkoja, on tarkastuksessa selvitettävä, onko tila solminut jostain näistä eläinlajeista **alkuperäisrotujen kasvattamissopimuksen** vuosiksi 2015 - 2020. Sopimuksen piiriin kuuluvat yksittäiset eläimet pitää valvoa, jos sopimus on voimassa.

EU:n komissio valvoo unionin rahoittamien maataloustukien valvontaa. Jos Suomessa ei täytetä määrällisiä ja laadullisia täydentävien ehtojen valvontavelvoitteita, komissio voi määrätä rahoitusoikaisun. Tällöin komissio pidättää osan Suomelle tarkoitetusta viljelijätukien EU-rahoituksesta. Suomi joutuu silloin kattamaan puuttuvan rahoituksen omista budjettivaroistaan.

Tilalle voidaan tehdä vuoden aikana useita täydentävien ehtojen tarkastuksia. **Tiläkäynnit tulisi mahdollisuuksien mukaan tehdä ELYjen tai AVIen suorittamien muiden tarkastusten yhteydessä.** Täydentävien ehtojen valvonta kohdistuu sovellettavan lainsäädännön vaatimukseen. Samalla käynnillä voidaan tehdä useiden eri vaatimusryhmien täydentävien ehtojen tarkastuksia sekä muita valvottavaan tilaan kohdistuvia valvontoja kuten eläinsuojelutarkastuksia ja vierasainevalvonnan näytteenottoa tai tukitarkastuksia. Tavoitteena on, että yksittäisiä valvontakäyntejä kohdistuu samalle tilalle mahdollisimman vähän.

Jokaisesta tarkastuksesta tehdään havaintopöytäkirja, josta näkyvät tarkastetut kohteet ja mahdolliset laiminlyönnit. Jos tarkastaja havaitsee tiläkäynnillä puutteita täydentävien ehtojen noudattamisessa, täytetään myös laiminlyöntien arviointilomake ja vähäisen laiminlyönnin tapauksessa varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen ilmoitus (varoituskirje). Arviointilomakkeessa arvioidaan laiminlyönnin vakavuus, laajuus, kesto ja toistuvuus sekä tahallisuus. Näiden tekijöiden perusteella tarkastaja ehdottaa laiminlyönnille seuraamusprosenttia, joka voi olla 0 (vähäinen laiminlyönti), 1 %, 3 % tai 5 %. Jos kyseessä on vakavuuden, laajuuden ja keston perusteella vähäisenä pidettävä laiminlyönti, joka ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai eläinten terveydelle, valvonnan tehnyt viranomainen lähettää viljelijälle ilmoituksen varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisesta vähäisestä laiminlyönnistä.

Tarkastus voidaan tehdä tiläkäynnin lisäksi myös hallinnollisesti asiakirjojen perusteella ELY-keskuksissa tai aluehallintovirastoissa. Hallinnollinen tarkastus (valvonnan laajentaminen) tehdään jonkin toisen valvontaviranomaisen tilalle tekemän tarkastuksen havaintojen perusteella. Jos esimerkiksi maidontuotantotilan hygieniatarkastuksen pöytäkirjasta selkeästi ilmenee, että jossain täydentävien ehtojen vaatimuksessa on laiminlyönti, tulee aluehallintoviraston laajentaa valvonta hallinnollisesti täydentävien ehtojen valvonnaksi.

Täydentävien ehtojen eläinvalvontaa ei tehdä, jos tilalla ei valvontahetkellä ole eläimiä. Rehuvalvonnassa tila voidaan valvoa sen hetkisillä edellytyksillä, koska tiloilla

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

tehdään myös rehu- ja elintarvikekasvien valvontaa. Jos tarkastaja saa tietoonsa ennen valvontakäyntiä, että tilalla on lyhytaikainen tuotantokatko, valvonta tulisi siirtää sellaiseen ajankohtaan, että tilalla on taas eläimiä.

Vaatimukset ja ehdonalat

Täydentävien ehtojen vaatimukset on jaettu kolmeen eri osioon, joita kutsutaan ehdonaloiksi. Ehdonalat ovat:

- ympäristö, ilmastonmuutos ja maan hyvä maatalouskunto (hoitovaatimukset 1–3 ja toimenpidevaatimukset 1-7)
- kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys (hoitovaatimukset 4-10)
- eläinten hyvinvointi (hoitovaatimukset 11–13)

Täydentäviin ehtoihin sovellettavat EU-säädökset (lakisääteiset hoitovaatimukset) ovat asetuksen (EU) 1306/2013 liitteessä II

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1306&rid=1>

Lakisääteisistä hoitovaatimuksista on kerrottu tarkemmin vuosittain päivitettävässä Mavin ja Eviran yhteisessä täydentävien ehtojen oppaassa, joka on saatavilla vain sähköisessä muodossa osoitteessa:

<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijä/Sivut/Täydentävien-ehtojen-oppaat.aspx>

Tukivähennykset

Täydentävien ehtojen laiminlyönti voi johtaa viljelijälle maksettavan tuen vähentämiseen tai menettämiseen. Tukihakemus hylätään, jos tilatarkastus estetään (katso luku 13).

Tässä ohjeessa käsiteltävien täydentävien ehtojen laiminlyöntien seuraamukset kohdistuvat EU:n kokonaan rahoittamiin suoriin tukiin ja tiettyihin ohjelmakauden 2014–2020 osarahoitteisiin tukiin.

Lopulliset seuraamusprosentit selviävät vasta valvontavuoden lopulla tai sitä seuraavan vuoden alussa, kun ELY-keskus lähettää viljelijälle täydentävien ehtojen lopullisen pöytäkirjan. Lopullisen pöytäkirjan laatii ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori, joka kokoaa yhteen kaikki tilalle vuoden aikana tehdyt täydentävien ehtojen tarkastukset ja vahvistaa lopulliset seuraamusprosentit. Pöytäkirjassa luetaan kaikki tarkastuksilla havaitut laiminlyönnit. Euromääräiset tukivähennykset selviävät kunnan tai ELY-keskuksen tekemästä tuki- tai takaisinperintäpäätöksestä, josta viljelijällä on oikeus tehdä oikaisuvaatimus ELY-keskukseen. ELY-keskuksen oikaisu päätöksestä voi tehdä valituksen Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Esimerkiksi tilalla, joka saa perustukea, ympäristökorvausta ja luonnonhaittakorvausta sekä eläinten hyvinvointikorvausta yhteensä 30 000 euroa, 3 %:n seuraamus täydentävien ehtojen laiminlyönnistä on 900 euroa. Tukileikkaus (3%) kohdistuu näihin kaikkiin tukiin, vaikka viljelijälle määrätty tukileikkaus olisi seurausta esimerkiksi yhdestä eläinten hyvinvointilaiminlyönnistä.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Täydentävien ehtojen valvonnan keskeneräisyys ei estä tukien maksua. Jos tukea aletaan maksaa ennen täydentävien ehtojen valvontojen valmistumista, tuet maksetaan myös tiloille, joilla täydentävien ehtojen valvonta on kesken. Mahdollinen seuraamus toteutetaan tällöin takaisinperintänä.

Seuraamusprosentin muodostumisesta on kerrottu tarkemmin luvuissa 8 ja 9.

Petostentorjunta

Valvontatehtäviä hoidettaessa valvojan tulee olla tietoinen EU-lainsäädännön petostentorjuntatoimenpiteistä. Petos on aina tahallinen teko, jonka taustalla on yleensä taloudellisen hyödyn tavoittelu. Petosten tutkiminen ja arviointi perustuu kansalliseen lainsäädäntöön. Petoksellisen toiminnan ilmenemismuotona voi rikoslain nojalla olla esimerkiksi petos, avustuspetos, väärennys, korruptio, virkavelvollisuuden rikkominen tai lahjuksen ottaminen.

Täydentävien ehtojen tahallisessa noudattamatta jättämisessä voi tulla kyseeseen petosepäily. Jos valvonnassa herää epäily petoksellisesta toiminnasta, tulee asian selvittäminen aloittaa omassa organisaatiossa ja tehdä tarvittaessa rikosilmoitus tekoipaikkakunnan poliisille. Petosepäilyä ja siitä poliisille tehtävästä mahdollisesta tutkintapyynnöstä huolimatta viranomaisen on viipymättä jatkettava säädösten mukaisia hallinnollisia prosesseja eli esimerkiksi täydentävien ehtojen valvontamenettelyt etenevät normaaliin tapaan petosepäilyä huolimatta. Aluehallintoviraston tulee olla yhteydessä ELY-keskukseen ja Maaseutuvirastoon petosepäilytapauksessa.

4 Otannat, laajennukset ja hallinnollinen tarkastus

Otantaan kuuluvat tilat

Täydentävien ehtojen valvontaan valitaan vähintään 1 % niistä Suomen tuotantotiloista, jotka ovat hakeneet EU:n suoria tai osarahoitteisia tukia. Otantaan valitun tilan valvonta on aina tehtävä paikan päällä tilalla.

Painotetulla otannalla valitut tilat ovat voineet tulla valituksi useamman eri valvontaryhmän painotusten perusteella. Valvontakäynnillä valvotaan aina kaikki tilan kannalta asiaan kuuluvat vaatimukset liitteen 1 mukaisesti. Esimerkiksi läänineläinlääkäreiden valvomilla ns. säädösrühmäotoksen tiloilla valvotaan aina kaikkien tilalla pidettävien tuotantoeläinten hyvinvointi täydentävien ehtojen eläinten hyvinvoinnin valvontaohjeen mukaisesti.

ELY-keskukset valvovat kasvintuotantotilojen elintarvikehygieniä- ja rehuvaatimukset. Jos ELY-keskus saa tiedon, että tarkastettavalla kasvintuotantotilalla on vastoin ennakkotietoja myös maataloustuotannon piiriin kuuluvia eläimiä, on ELYn otettava tilalta rehunäyte ja ilmoitettava tilan eläimistä Eviran sähköpostiin te-kasvintuotantotilat@evira.fi. Avien on valvottava näillä eläintiloilla asiaan kuuluvat vaatimukset. Evira lähettää tiedot valvottavista tiloista Aveille.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Valvonnan laajentaminen: Täydentävien ehtojen otannan ulkopuoliset tilat, joilla tehdään tarkastus paikalla

Valvojan viranomaisen on laajennettava paikalla tehty tarkastus koskemaan täydentävien ehtojen noudattamista, jos viranomainen havaitsee muun tarkastuskäynnin yhteydessä tai valvontaviranomainen muutoin saa tietoonsa, että tukia hakenut maatila on jättänyt noudattamatta säädöksiä. Jos muuta valvontaa tekevä viranomainen ei ole toimivaltainen täydentävien ehtojen valvonnassa, hän voi ilmoittaa havainnostaan Aitasta ja Eviranetistä / Pikantista saatavalla lomakkeella 182 (Viranomaisen ilmoitus toiselle viranomaiselle).

Valvonta voidaan laajentaa vain sen valvontavaatimuksen täydentävien ehtojen noudattamisen valvonnaksi, johon alkuperäinen havainto on kohdistunut tai jota toimivaltaisen valvontaviranomaisen tietoon tuominen koskee.

Aluehallintovirasto tai ELY-keskus täyttää havaintopöytäkirjan tarvittavilta osin tilakäyntiä varten laadittujen valvontaohjeiden mukaan:

- Valvontaperusteeksi merkitään pöytäkirjaan ”valvonnan laajentaminen” sekä tarkennetaan valvonnan kohde.
- Havaintopöytäkirja täytetään ja sen liitteeseen lisätään laiminlyöntien arvioinnit asianomaisiin kohtiin.
- Havaintopöytäkirjan liitteeksi tulee myös asiakirja, jonka perusteella laajentamiseen on päädytty, kuulemiskirje sekä kuulemiskirjeen liite.
- Havaintopöytäkirja liitteineen toimitetaan viljelijälle.

Laajentamisen kautta paikan päällä tehtävään valvontaan mukaan tulleet tilat lisätään sovellukseen ns. laajennusajolle. Tila viedään laajennusajolle silloin, kun täydentävien ehtojen valvonnasta vastaava viranomainen (esim. läänineläinlääkäri) havaitsee itse ensimmäisenä laiminlyönnin muun valvonnan tarkastuskäynnin yhteydessä. Tila voidaan viedä laajennusajolle, vaikka se olisi jo otanta-ajolla. Tila voidaan tarvittaessa viedä laajennusajolle monta kertaa saman vuoden aikana. Sovellukseen kirjaetaan myös lyhyt selvitys siitä, miksi kyseinen tila on tullut valvonnan piiriin – esimerkiksi tavallinen eläinsuojelutarkastus, lääkityskirjanpidon tarkastus tai jokin muu syy.

Valvonnan laajentaminen: Hallinnollinen tarkastus (ilman täydentävien ehtojen tilakäyntiä)

Paikalla tehtävien tarkastusten lisäksi täydentävien ehtojen valvontoja voidaan tehdä myös ns. hallinnollisina tarkastuksina, jolloin täydentävien ehtojen valvoja ei käy tilalla. Tällöin hallinnollisen laajentamisen havaintopöytäkirja täytetään jo tehdyn muun tarkastuksen perusteella. Tällaisia muita tarkastuskäyntejä ovat esimerkiksi kunnan eläinlääkäriin ja kunnan valvontaeläinlääkäriin tarkastukset. Hallinnollinen tarkastus kohdistuu vain siihen vaatimukseen tai vaatimukseen, joissa havaitaan laiminlyönti substanssivalvonnan tarkastuskäynnillä tehdyn pöytäkirjan perusteella. Tällainen nettely edellyttää, että paikan päällä tehty tarkastus on kuvailtu ja dokumentoitu erittäin tarkasti, jotta tarkastaja aluehallintovirastossa/ELY-keskuksessa pystyy arvioimaan, onko kysymyksessä täydentävien ehtojen laiminlyönti.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Hallinnollinen laajennus voidaan tehdä myös edellisen vuoden valvontahavaintojen perusteella, esimerkiksi kunnaneläinlääkärin valvontakäynnin seurauksena. Täydentävien ehtojen havainnoksi katsotaan havainto, jonka tekee täydentävien ehtojen valvonnasta vastaava valvoja (esim. läänineläinlääkäri). Valvontapäivämääräksi tulee se päivä, jolloin valvoja vie tapauksen sovellukseen ja kirjaa laiminlyöntihavainnon. Mahdollinen tukiseuraamus kohdistetaan aina sille vuodelle, jolloin täydentävien ehtojen tarkastuksesta vastaava viranomainen teki laiminlyöntihavainnon ja kirjasi sen sovellukseen.

Ennen kuin hallinnollisen laajennuksen tapaus viedään valvonta-ajolle, Avin tulee varmistua siitä, että laiminlyönti ja sen todentaminen havaintopöytäkirjalle ja Eliten valvontaosioon ehditään tehdä valvontavuoden loppuun mennessä. Jos tapaus on viety esimerkiksi vuonna 2017 valvonta-ajolle ilman laiminlyöntimerkintöjä, on tapaus siirrettävä seuraavan vuoden valvonta-ajolle, koska ”havaintoa” täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ei ole todennettu. Tapaus merkitään ”ei-valvotuksi” ja lisätietoihin merkitään, että kyseinen tapaus siirretään valvottavaksi seuraavana vuonna.

Hallinnolliset valvonnat voidaan aloittaa heti vuoden alussa tietyin edellytyksin. Valvonnat tehdään voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaan. Jos Evira ilmoittaa vuoden alussa, että täydentävien ehtojen valvontaan ei tule muutoksia valvontavuonna, voidaan tapaus viedä laiminlyönnin todentamisen jälkeen hallinnolliselle ajolle ja lähettää kuulemiselle. Jos valvontavuoden ohjeistus kuitenkin vastoin aiempaa tietoa muuttuisi edellisestä vuodesta, on tämä otettava seuraamusehdotuksessa huomioon. Tästä syystä lopullinen ehdotus valvontatuloksesta ELYn koordinaattorille on syytä jättää annettavaksi sen jälkeen, kun valvontavuoden ohjeet on annettu.

Hallinnolliseen tarkastukseen mukaan tulleet tilat lisätään sovellukseen ns. hallinnolliselle ajolle.

5 Valvonnan käynnistäminen

Evira toimittaa Maanmittauslaitoksen Tietotekniikkapalvelukeskukseen (Mitpa) otantaan liittyvät määrittelyt, joiden perusteella maatilat valitaan täydentävien ehtojen valvontaa varten. Tilojen perustiedot on tallennettu ELY-keskusten käytössä olevaan Tukisovellukseen ja aluehallintovirastojen käytössä olevaan Elite-sovelluksen valvontaosioon mm. havaintopöytäkirjan pohjaksi. Ennen valvontojen aloittamista läänineläinlääkäreille ja ELY-keskuksien tarkastajille lähetetään listat valvottavista tiloista. Tilat on ryhmitelty aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten toimipisteiden mukaan. Valvonnat aloitetaan valvontalistojen ja ohjeistuksen toimittamisen jälkeen.

6 Valvonnasta ilmoittaminen

Täydentävien ehtojen valvonnat tulee pääsääntöisesti suorittaa ennalta ilmoittamatta.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 25 artiklassa säädetään paikan päällä tehtävien tarkastusten ilmoittamisesta:

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

”Paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa etukäteen, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Ilmoitus on annettava mahdollisimman lyhyellä varoitusaajalla, joka saa olla enintään 14 päivää.

Eläintukihakemusten ja eläimiin liittyviä toimenpiteitä koskevien maksupyyntöjen osalta paikalla tehtävistä tarkastuksista saa kuitenkin asianmukaisesti perusteltuja tapauksia lukuun ottamatta, ilmoittaa enintään 48 tuntia ennen tarkastusta. Jos täydentäviä ehtoja koskeviin säädöksiin ja standardeihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään, ettei paikalla tehtäviä tarkastuksia ilmoiteta etukäteen, kyseisiä sääntöjä on sovellettava myös täydentävien ehtojen paikalla tehtäviin tarkastuksiin.”

Kasvintuotantotilojen rehu- ja elintarvikehygieniavalvonnoista voidaan ilmoittaa Mavin peltovalvonnoista ilmoittamisen yhteydessä. Ennalta ilmoittaminen ei kuitenkaan saa vaarantaa tarkastuksen onnistumista. Vierasainevalvonnasta ja/tai eläinten hyvinvointivalvonnasta voidaan ilmoittaa vain, jos se on valvonnan toteuttamisen kannalta välttämätöntä. Tällöin on noudatettava mahdollisimman lyhyttä ennakoilmoittamisaikaa, sillä kiellettyjen aineiden säädösten perusteella valvontakäynnit tulee tehdä ennalta ilmoittamatta. Jotta turhilta valvontakäynneiltä vältyttäisiin, olisi hyvä esimerkiksi pitkien etäisyyksien takia varmistaa etukäteen, että tilalla ollaan paikalla silloin, kun valvontakäynti on tarkoitus tehdä.

Ilmoituksella voidaan varmistaa, että tuen hakijalla tai hänen edustajallaan on tilaisuus osallistua valvontaan. Valvonta voidaan kuitenkin suorittaa myös ilman viljelijän tai hänen edustajansa läsnäoloa, mutta se ei ole suositeltavaa.

Jos valvonnasta ilmoitettaessa käy ilmi, että valvontaa ei voida tehdä erityisen syyn, kuten lähiomaisen kuolemantapauksen tai merkkipäivän vuoksi, valvoja voi siirtää valvonnan myöhempään ajankohtaan.

7 Valvontakäynnit, havaintopöytäkirja ja sen liitteet

Valvontavuoden tilakäynnit on tehtävä tuenhakijan tilalla valvontavuoden aikana joulukuun loppuun mennessä eli viimeistään 31.12.

Jos otantavalvonnoissa tilakäyntiä ei ehditä tehdä valvontavuoden aikana, tila siirretään seuraavana vuonna valvottavaksi. Evira pyytää Mitpaa siirtämään valvomattomat tilat seuraavan vuoden valvonta-ajolle. Tilat saa valvoa vasta sen jälkeen, kun ko. vuoden valvonta-ajot on avattu.

Jos monia tilakäyntejä siirtyy seuraavalle vuodelle, voi valvontavuoden 1 %:n valvontavelvoitteen täytyminen vaarantua. Komissio katsoisi tämän vakavaksi puutteeksi Suomen valvonnassa.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

7.1 Paikan päällä tehtävä tarkastus ja tuenhakija

Täydentävien ehtojen tarkastuksessa tarkastaja käy valituilla tiloilla. **Valvonnan kohde määräytyy tilatunnuksen perusteella.** Ennen tarkastusta on kuitenkin selvítettävä, kuka on tilatunnuksen takana oleva tuenhakija. Tuenhakijalla tarkoitetaan yksittäistä viljelijää, joka on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden yhteenliittymä. Tuenhakijan vastuulla on täydentävien ehtojen noudattaminen koko kalenterivuoden

Huom! Jos tuenhakija ei ole itse ollut eläinten haltija, kun rikkomukset havaittiin, hänelle ei tule seuraamuksia. **Esimerkki:** Tilalla tehdään tarkastus alkuvuodesta ja tarkastuksessa havaittiin laiminlyöntejä. Tilalla tehtiin tarkastuksen jälkeen sukupolvenvaihdos ennen 31.8.2018 ja eläinpalkkio maksetaan koko vuodelta jatkajalle eli tuensaajalle. Koska tuensaaja ei ole ollut eläintenhaltija silloin, kun tarkastus tehtiin, ei hänelle voi määrätä tukiseuraamuksia. Niitä ei voi määrätä myöskään entiselle eläintenhaltijalle, koska hänelle ei makseta palkkiota ko. vuonna.

Jos tuenhakijalla on poikkeuksellisesti enemmän kuin yksi tilatunnus, valvonta kohdistuu vain **otannalla olevan tilan** tilatunnuksen alla oleviin eläimiin tai peltolohkoihin. Lisäksi viljelijän on pitänyt hakea tukia kyseisellä tilatunnuksella. Jos tarkastuksen tekijä kuitenkin havaitsee tai epäilee, että toisen tilatunnuksen alla olevien eläinten tai peltolohkojen valvonnassa voisi ilmetä täydentävien ehtojen laiminlyöntejä, hän voi laajentaa valvonnan kattamaan myös muiden tilatunnusten alla olevat eläimet tai peltolohkot. Jos molempien tilatunnusten alla olevat eläimet valvotaan, on molemmista tehtävä eri pöytäkirjat, koska seuraamukset kohdistuvat sen mukaan, mitä tukia viljelijä on hakenut eri tilatunnusten alla.

Tuenhakijan ei tarvitse omistaa eläimiä, joista hän on oikeutettu saamaan esimerkiksi EU:n eläinpalkkioita. Eläinten on kuitenkin oltava tuenhakijan, tilan osallisen tai perheenjäsenen hallinnassa (rekisteröityjä) ja hänellä tulee olla käytössään maatila, jonka haltija hän on.

Esimerkkejä valvonnasta

Otantavalvontatila	Eläimiä naapuritilalla hoidossa	Mitä valvotaan?
Tila X otantavalvonnassa; pääosa eläimistä tilan omissa pitopaikoissa	Osa tilan X eläimistä on hoidettavina naapurikunnassa tilalla Y	Tilan X omistamat eläimet valvotaan sekä sen oman tilan pitopaikoissa että tilan Y pitopaikoissa. Tilan Y omistamia eläimiä ei valvota ellei tilan X valvonnan yhteydessä havaita laiminlyöntiä tilan Y omistamissa eläimissä, jolloin tehdään laajennusvalvonta tilan Y pitopaikkojen eläimiin.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Tila Y otantavalvonnassa	Tilalla Y on hoidettava myös tilan X eläimiä	Vain tilan Y omistamat eläimet valvotaan. Jos kuitenkin Y-tilan valvonnan yhteydessä havaitaan laiminlyönti tilan X eläimissä, laajennetaan valvonta tilan X omistamiin kaikkiin eläimiin sekä oman tilan X pitopaikoilla että tilan Y pitopaikoilla
--------------------------	--	--

Yhtymä muodostuu maatilan yhteisomistuksen perusteella, kun vähintään kaksi henkilöä omistaa maatilan yhdessä. Yhtymä ei ole itsellinen oikeushenkilö, vaan pikemminkin kirjanpidollinen yksikkö, joka on muodostettu yleensä verotuksellisista syistä. Yhtymän osakkaat omistavat edelleen kaiken omaisuuden, yhtymä ei itse omista mitään. Yhtymän nimissä haetaan viljelijätuet eli yhtymä on rekisteröitävä uudeksi tuen hakijaksi. Yhtymän hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos yhtymä on tuenhakijana.

Periaatteessa maatalousyhtymällä ja yhdellä sen jäsenistä voi olla sama tilatunnus. Tällöin se jäsen, jonka tilatunnus on yhtymän tilatunnus, ei voi hakea tukia yksityishenkilönä itselleen kyseisenä vuonna. Tilatunnusta voidaan siis käyttää samana vuonna vain joko yhtymän tai yksityishenkilön tilatunnuksena.

Viljelijät voivat aloittaa yhteistoiminnan myös oikeushenkilönä eli **osakeyhtiönä, avoimena yhtiönä tai kommandiittiyhtiönä**. Näissä tapauksissa yritysmuoto on itsenäinen tuenhakija. Oikeushenkilöllä on oma tilatunnuksensa tai se voi käyttää yhden osallisen vanhaa tilatunnusta. Osakeyhtiön, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön hallinnassa olevat eläimet on tarkastettava täydentävien ehtojen valvonnassa, jos oikeushenkilö on tuenhakijana.

Jos otannassa olevan tilan tilatunnuksen yhteydessä tilalistauksessa on merkintä siitä, että kysymyksessä on jonkin muun kuin yksityisen viljelijän tilatunnus, on selvítettävä millaisesta tuenhakijasta on kysymys ja mitä tilaa ja eläimiä tuenhakija hallitsee, jotta valvonta kohdistuu oikeaan tilaan ja oikeisiin eläimiin. Asiasta saa tietoa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta, ks. YTA-yhteistoiminta-alueet <http://www.mavi.fi/fi/tietoa-meista/Sivut/kumppanihakku.aspx>

Laissa maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013) säädetään tarkastusoikeudesta 24 §:n toisessa momentissa:

”Valvontaa suorittavalla viranomaisella on oikeus valvontatehtävän edellyttämässä laajuudessa tarkastaa tuenhakijan kirjanpito, maa- ja puutarhataloustuotteet, eläimet, rehut ja elintarvikkeet, niiden tuotanto-olosuhteet, tuotantorakennukset ja -laitokset, jalostuslaitokset, varastot, laitteistot, kuljetuskalusto, viljelmät, laitumet, maisemapiirteet ja pellon ulkopuoliset erityistukisopimusalueet sekä muut tuen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävissä tiloissa.”

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Täydentävien ehtojen tarkastuksissa asuinrakennukseen ei voida mennä tarkastamaan edes asiakirjoja, jos valvottava kieltää asuinrakennukseen menemisen. Jos valvottava antaa luvan tulla katsomaan papereita sisälle, tarkastus voidaan asuintiloissa tehdä.

Valvonnan alussa ja valvonnasta ilmoitettaessa tarkastajan tulee esitellä itsensä ja kertoa tarkastuksen tarkoituksesta. Valvonnan alussa tarkastajan tulee lisäksi kertoa käytettävistä valvonta-/mittausmenetelmistä, tarkastustulosten vaikutuksista tukiin sekä tarkastuskohteen valinnasta, jos se ei vaaranna valvonnan suorittamista.

Tarkastuskäynnin aikana tarkastetaan vaaditut asiat ja havainnot kirjataan esitetyyn havaintopöytäkirjaan. Valvojan tulee esittää havaitut epäkohdat suullisesti ja tuen hakijalla tulee olla mahdollisuus esittää kysymyksiä epäselvistä asioista. Tarkastajan tulee jättää valvontakäynnin lopuksi valvottavalle tilalle tiedote, josta ilmenee, mikä tarkastus tilalle on tehty ja milloin, mikä viranomaisen teki tarkastuksen sekä viranomaisen yhteystiedot. Lomakkeessa tulisi lisäksi ilmoittaa tarkastuksen tekijän nimi, virka-asema, toimipaikka, puhelinnumero ja sähköpostiosoite.

Jos tuenhakijalla on tarkastettavia eläinten pitopaikkoja usean AVIn/ELYn alueella, tarkastuksen tekee se AVI/ELY, jonka toimialueella tuenhakijan talouskeskus sijaitsee. AVI/ELY voi tehdä virka-apupyynnön toiselle AVI/ELYlle, jos tarkastettava pitopaikka sijaitsee toisen AVIn/ELYn alueella ja käytännön syistä (etäisyydet) olisi järkevää pyytää toista AVI/ELYä tekemään tarkastus. Tämä edellyttää molempien tahojen suostumusta ja asian kirjaamista.

7.2 Havaintopöytäkirja ja havaintopöytäkirjan liitteet

Otantatarkastuksissa tarkastaja täyttää esitetyttyyn havaintopöytäkirjaan ja sovellukseen asianomaisiin kohtiin valvontakäyntiä koskevat tiedot: mm. tiedon valvonnoista, jotka eivät koske tilaa ja tiedon siitä, jos tilaa ei valvottu. Tarkastaja voi tulostaa ylimääräisiä vaatimusryhmien arviointilomakkeita myös otantatarkastuksia varten varsinaisten otantatarkastuslomakkeiden lisäksi.

Läänineläinlääkäreiden tekemää laajennusvalvontaa varten käytetään samaa havaintopöytäkirjaa kuin täydentävien ehtojen otantavalvonnoissa. Tyhjälle havaintopöytäkirjalle merkitään valvontahavainnot. Jos tilakäynnillä on havaittu laiminlyöntejä, tallennettu pöytäkirja tulostetaan sovelluksesta ja toimitetaan tilalle kuulemiskirjeen ja arviointilomakkeen kanssa. *Pöytäkirjaa ei merkitä sovelluksessa vielä tässä vaiheessa valmiiksi, vaan vasta sen jälkeen, kun vastine kuulemiskirjeeseen on saatu tai määräaika kuulemiselle on kulunut umpeen.*

Kunnaneläinlääkäreiden ym. tarkastusten seurauksena tehtävälle hallinnolliselle tarkastukselle on oma pöytäkirjansa (valvonnan laajentaminen hallinnollisesti). Pöytäkirjaan on merkittävä, millä perusteella valvonta on tehty. *Sovelluksesta voidaan valita valvonnan perusteeksi usea vaihtoehto. Jos valvonta on tehty esimerkiksi epäilyyn perustuvan eläinsuojelutarkastuksen perusteella, voidaan valita "Eläinsuojelutarkastus: otanta/epäily" sekä "Viranomaiselle tehty ilmoitus".* Valvoja merkitsee pöytäkirjalle myös ne valvonnat, jotka eivät koske tilaa. Hallinnollisen tarkastuksen

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

pöytäkirjalle ei pyydetä viljelijän allekirjoitusta. Pöytäkirja toimitetaan tilalle yhdessä arviointilomakkeen ja kuulemiskirjeen kanssa.

Rehuvalvonnan sekä kasvintuotantotilojen elintarvikehygieniavalvontojen hallinnollisissa tarkastuksissa käytetään samaa pöytäkirjaa kuin paikan päällä tehtävissä tarkastuksissa.

Kaikki esitäytettyyn pöytäkirjaan lisätyt tiedot on tallennettava sovellukseen. Jos jollekin tiedolle ei ole omaa kohtaa sovelluksessa, tieto tallennetaan joko "Tarkastajan havainnot" -välilehden "Laiminlyönnin lisätieto" -kenttään tai "Valvontatiedot" → "Tarkastuskerta" -välilehden "Lisätieto" -kenttään.

Lisätietokenttään kirjattavia asioita ovat mm. seuraavat:

- pöytäkirjan nimi, valvojan nimi ja valvontapäivämäärä, jos tilalle tehdyn laajennuksen perusteita on useampi kuin yksi,
- tilan muut eläinlajit (jos tehdään indikaattoriryhmän 4.7 tarkastus),
- viljelijän kommentit,
- kenelle valvonnasta ilmoitettiin ennalta
- maininta siitä, jos viljelijälle toimitettuun pöytäkirjaan liittyy esim. piirustuksia tai valokuvia, joita ei voida tallentaa sovellukseen,

Valvontavaatimusten arviointia varten esitäytettyyn havaintopöytäkirjaan ja sovellukseen merkitään valvonnan tulos: ei koske tilaa/ kunnossa/ laiminlyönti. Huom! Kunnossa vaihtoehtoa ei valita silloin, jos ko. vaatimus ei ole relevantti tilalla, vaan silloin käytetään "ei koske tilaa" vaihtoehtoa.

- Jos asian on todettu olevan **kunnossa** tai kyseinen asia **ei koske tilaa**, riittää asianomaisen kohdan tai vaatimusryhmän valitseminen. Laiminlyöntien arviointilomaketta ei tehdä.
- Jos tarkastuksessa havaitaan, että jonkin asian kohdalla on tapahtunut laiminlyönti, merkitään kohta "**laiminlyönti**" ja laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan ja kuvaus tallennetaan "Laiminlyönnin lisätieto" -kenttään. Lisäksi on arvioitava, onko laiminlyönti tahallinen tai toistuva (ks. kohdat 8.3 ja 8.4).

Pöytäkirjan saa merkitä valmiiksi sovellukseen vain valvonnasta vastuussa oleva henkilö. Kun pöytäkirja on merkitty valmiiksi ja koordinaattorin näyttö on avattu, valvonta siirtyy koordinaattorin käsiteltäväksi.

Jos viljelijälle on toimitettu kuulemiskirje, valvonta voidaan merkitä valmiiksi vasta, kun vastine kuulemiskirjeeseen on saatu tai määräaika kuulemiselle on kulunut umpeen.

Pöytäkirjan allekirjoittaminen:

Viljelijän ei tarvitse allekirjoittaa pöytäkirjaa, mutta hänelle on annettava mahdollisuus allekirjoittaa pöytäkirja.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

- Jos käytetään esitäytettyä pöytäkirjaa tarkastuksen pöytäkirjana, tilan edustajalle annetaan mahdollisuus allekirjoittaa se valvontäkäynnillä. Myös tarkastaja allekirjoittaa pöytäkirjan.
- Esitäytettyä pöytäkirjaa ei allekirjoiteta, jos sitä käytetään tarkastajan muistiinpanojen tekemistä varten.
- Tarkastaja tallentaa valvontahavainnot, tulostaa sovelluksesta pöytäkirjan, allekirjoittaa sen ja toimittaa viljelijälle.

Jos tilalla havaitaan laiminlyöntejä, tilalle toimitetaan pöytäkirjan lisäksi kuulemiskirje liitteineen sekä arviointilomake ja vähäisen laiminlyönnin tapauksessa varhaisvaroituskirje. Kuulemiskirjeeseen saatu vastine voi vaikuttaa arviointiin. Jos aluehallintovirastossa tai ELY-keskuksessa tehdään oleellisia muutoksia havaintopöytäkirjaan tai sen liitteisiin vastineen saamisen jälkeen, pöytäkirja allekirjoitetaan ja toimitetaan tilalle uudestaan. Kuulemisesta on kerrottu tarkemmin luvussa 12.

8 Yleistä laiminlyöntien arvioinnista

Jos tilalla havaitaan laiminlyönti, tarkastajan on kuvattava laiminlyönti sekä arvioitava sen laajuus, vakavuus ja kesto sekä tehtävä ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentista (1 %, 3 % tai 5 % tai varhaisvaroitus 0). Tarkastajan on myös arvioitava, onko kyseessä tahallinen laiminlyönti ja tarkastettava, onko laiminlyönti toistuva ja varhaisvaroitussjärjestelmän mukaisesti myös takautuva. Arviointilomake tulee aina olla mukana tilakäynnillä, jotta havainnot voidaan kirjata jo paikan päällä. Lopullisen arviointilomakkeen voi tulostaa tietojen tallentamisen jälkeen sovelluksesta.

Arviointilomakkeet ja varhaisvaroituskirje ovat tämän ohjeen liitteinä ja tulostettavat versiot niistä löytyvät myös Eviranetistä ja Aitasta / Pikantista.

Tarkastajan on arvioitava tilanne sellaisena kuin se tarkastushetkellä on. Jos tilanne on aiheutunut jostakin erityisestä syystä (esim. lyhytaikainen vesikatkos vesijohdon korjauksen takia), tämä kirjataan esitäytetyn havaintopöytäkirjan ja *sovelluksen lisätietoihin* ja syy otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan lieventävänä tekijänä. Tarvittaessa on selvitettävä, mikä on poikkeustilanteen syy.

Jos havaittu puute on niin vähäinen, että sen voi korjata jo valvontäkäynnin aikana, merkitään vaatimus kunnossa olevaksi. Ks. asiasta alla mainituista valvontaohjeista.

Vaatimuskohtaisia ohjeita laiminlyöntien laajuuden, vakavuuden ja keston arvioinnista annetaan seuraavissa kuudessa valvontaohjeessa:

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (eläintuotanto)

Elintarvikkeiden tuotantoa koskeva täydentävien ehtojen valvonta (kasvintuotanto)

Eläintautivalvontaa koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- TSE–vaatimusten noudattaminen sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa sekä viennissä
- TSE-taudit

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Eläinten hyvinvointia koskeva täydentävien ehtojen valvonta

- Naudat, vasikat, siat, munivat kanat, lampaat, vuohet, broilerit, hevoset, ankat ja hanhet, kalkkunat, strutsieläimet, peurat, biisonit, turkiseläimet sekä muut tuotantoeläimet

Rehuhygienian täydentävien ehtojen valvonta

- Rehuhygienia eläin- ja kasvitiloilla

Eläinvalkuaisen rehukäytön ja rehurvallisuuden valvonta rehujen alkutuotannossa – sisältää täydentävien ehtojen valvontaa

- Eläinvalkuaisen rehukäytön ja muun rehurvallisuuden valvonta eläintiloilla

8.1 Laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto (ei-tahallinen ja ei-toistuva laiminlyönti)

Kun kyseessä on ei-tahallinen ja ei-toistuva laiminlyönti, laiminlyönnistä voidaan antaa seuraavia arvoja: vähäinen laiminlyönti (0), 1, 3 ja 5. Laiminlyönnit on kuvattava ja perusteltava. Kuvailu- ja arviointitiedot tallennetaan sovellukseen, josta ne tulostuvat arviointilomakkeelle Avien valvonnoissa.

Laiminlyönnin arvioinnissa käytetään seuraavia perusteita:

Vähäinen laiminlyönti (jos laajuus, vakavuus ja kesto ovat 0 arvoisia, käytetään varhaisvaroituskirjettä, jossa annetaan viljelijälle määräaika laiminlyönnin korjaamiselle)

1 = laiminlyönti, joka on tavanomaista laiminlyöntiä vähäisempi

3 = tavanomainen laiminlyönti (pääsääntöisesti annettava seuraamus)

5 = tavanomaista vakavampi laiminlyönti

Laajuutta arvioidessa mietitään, onko laiminlyönnillä kauaskantoisia vaikutuksia vai rajoittuvatko ne kyseiseen maatalaan. **Vakavuuden** arvioinnissa otetaan huomioon se, kuinka merkittäviä seurauksia laiminlyönnistä on aiheutunut kyseisen vaatimuksen tavoitteisiin nähden. **Kestoa** arvioidaan sen perusteella, kuinka kauan laiminlyönnistä aiheutuvat vaikutukset jatkuvat tai miten helposti vaikutukset saadaan lopetetua.

Täydentävien ehtojen valvonnan substanssiohjeissa on annettu esimerkkejä siitä, miten laiminlyöntejä voidaan arvioida. Kyseiset esimerkit eivät kuitenkaan ole sitovia linjauksia.

Tarkastajan tulee arvioida jokaisen laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto käyttäen seuraavia arvoja: 0 (vähäinen laiminlyönti), 1, 3 tai 5. Sovelluksen laiminlyönnin lisätietokenttään kirjataan vaatimuksittain laiminlyönnin kuvailu ja seuraamusehdotuksen perustelut.

Laiminlyönnin arvio on perusteltava selkeästi ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Viljelijän tulee saada tietoonsa laiminlyönnin perustelut samoin kuin ELY-keskuksen

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

koordinaattorin. Siksi kaikki arviointiin liittyvät seikat tulee käydä ilmi täydentävien ehtojen valvonta-asiakirjojen asianomaisista kohdista ja sovelluksesta. Valvonnassa on olennaista kirjata esimerkiksi seuraavia tietoja:

- Tilan eläinmäärä ja kuinka moneen eläimeen laiminlyönti kohdistuu.
- Mitä tietoja ja kuinka laajasti esimerkiksi kirjanpidosta puuttuu
- Tarkka selvitys siitä, mitä laiminlyönnin arvioon vaikuttavia seikkoja valvoja on tilalla havainnut
- Onko viljelijän kuuleminen vaikuttanut ehdotettuun seuraamusprosenttietdotukseen

8.2 Ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi (ei-tahallinen ja ei-toistuva laiminlyönti)

Laiminlyönnin laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle annettu **korkein arvo** siirtyy laiminlyönnin seuraamusprosentiksi arviointilomakkeella. *Myös sovelluksen kokonaisarviokenttään valitaan suurin vaatimusryhmälle annetuista laajuuden, vakavuuden ja keston arvoista.*

Varhaisvaroitusjärjestelmän mukainen vähäinen laiminlyönti (ml. takautuvuus)

Vähäinen laiminlyönti (laajuus 0, vakavuus 0 ja kesto 0) kuvataan ja arvioidaan arviointilomakkeelle. Valvonnan tehnyt viranomainen toimittaa viljelijälle vähäisestä laiminlyönnistä arviointilomakkeen ja varhaisvaroituskirjeen, jossa on ilmoitettu määräaika vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle.

Sovellukseen tallennetaan varhaisvaroitusjärjestelmän mukaisesta vähäisestä laiminlyönnistä arvoksi 0.

Vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa vain silloin, kun laiminlyönti ei aiheuta välitöntä vaaraa kansanterveydelle tai eläinten terveydelle ja laiminlyönti on **vähäinen** ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus ja kesto. Jos viljelijä korjaa vähäisen laiminlyönnin tilakäynnin aikana, vaatimuksen kohdalle merkitään ”Kunnossa”. *Tarkastaja antaa vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle määräajan, johon mennessä laiminlyönti on korjattava. Määräajan päivämäärä kirjataan sekä varhaisvaroituskirjeeseen että Eliteen /Tukisovellukseen.* Täydentävien ehtojen vähäisen laiminlyönnin korjaamista ei tarkasteta tilalla enää erikseen.

Komission antaman tulkinnan¹⁾ mukaan vähäistä laiminlyöntiä voidaan soveltaa myös sellaisiin tapauksiin, joissa vähäistä laiminlyöntiä ei voi enää korjata. Tällöin asian korjaaminen todennetaan seuraavassa valvonnassa, joka tilalle tehdään. Jos seuraava valvonta tapahtuu ensimmäistä havaintovuotta seuraavan kahden kalenterivuoden aikana eikä viljelijä ole korjannut toimintaansa aiemmin havaitun vähäisen laiminlyönnin suhteen, hän saa tukiseuraamuksen kahdelta eri vuodelta. Esimerkkinä tällaisesta vähäisestä laiminlyönnistä ovat ID-valvonnan ilmoitusviiveet, joita ei voi jälkikäteen enää korjata, jos ilmoitukset rekisteriin tehtiin alun perin myöhässä. Tällaisessa vähäisen laiminlyönnin tapauksessa viljelijän tulee jatkossa tehdä rekisteri-ilmoitukset ajoissa, jolloin hän välttyy seuraavassa tarkastuksessa tukiseuraamuksilta. Vuodesta

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

2017 alkaen eläinten merkinnän ja rekisteröinnin ilmoitusviiveiden arvioinnissa voidaan soveltaa ns. inhimillistä erehdystä. Ks. tarkemmin ID-valvontaohjeet. Missään muissa valvonnoissa inhimillistä erehdystä ei toistaiseksi sovelleta.

¹⁾ Ares(2014)4223804 - 16/12/2014

Jos tilalla on havaittu vähäinen laiminlyönti vuonna 2016 ja tilalle tehdään valvontavuonna tai valvontavuotta seuraavan kahden vuoden aikana tarkastus, jossa todetaan, ettei viljelijä ole korjannut vähäistä laiminlyöntiään, viljelijä saa tukiseuraamuksen **takautuvana** (1 %) alkuperäiseltä havaintovuodelta 2016 ja varsinaiselta havaintovuodelta **toistuvana** (vähintään 3 x 1 %). Tukiseuraamus annetaan toistuvana myös silloin, jos molemmat havainnot on todettu saman vuoden aikana eikä viljelijä ole korjannut vähäistä laiminlyöntiä annetussa määräajassa. Vähäisen laiminlyönnin tukiseuraamus kyseiseltä vuodelta on tällöin 3 %.

Vähäisen laiminlyönnin toistuessa sovellukseen ja pöytäkirjalle merkitään takautuvuuden kohdalle ”Kyllä”. Valvontavuoden laiminlyönti arvioidaan normaaliin tapaan: laajuudelle, vakavuudelle ja kestolle annetaan arvot 1, 3 tai 5. Toistuvuuden kohdalle merkitään pöytäkirjalle ja sovellukseen ”Kyllä”. Ko. vaatimukselle annettu arvo kerrotaan kolmella ja tämä tulos merkitään arviointilomakkeen ensimmäiselle sivulle.

ELY-keskus huolehtii siitä, että ensimmäiselle havaintovuodelle tulee tukiseuraamukseksi 1 % eikä Avien tarvitse tallentaa takautuvaa seuraamusprosenttia.

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan määräaika vähäisen laiminlyönnin korjaamiselle on enintään laiminlyöntihavaintoa seuraavan vuoden loppuun. Vaatimuskohdaisia ohjeita määräajan antamisesta on annettu substanssivalvontaohjeissa. Korjaamiselle annetun määräajan tulisi olla mahdollisimman lyhyt. Määräaika merkitään varhaisvaroituskirjeeseen. Vähäisen laiminlyönnin korjaamisaikaa annettaessa on otettava huomioon varhaisvaroituskirjeelle varattava postinkulun vaatima aika vähintään 7 arkipäivää.

Vähäisen laiminlyönnin soveltaminen varhaisvaroitusjärjestelmässä

Lähtökohtatilanne:

Vuonna 2016 tilalla todettiin vähäinen laiminlyönti (0), minkä seurauksena tilalle lähetettiin varhaisvaroituskirje.

Vuonna 2018 tilalla tehtiin uusi tarkastus, josta alla olevat havainnot vaatimuksesta, josta vuonna 2016 annettiin varhaisvaroitus vähäisestä laiminlyönnistä.

Laiminlyönti on korjattu määräajassa → Kunnossa

Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa

→ Takautuvuus: Kyllä

(= 1 % vuodelle 2016, jonka Ely hoitaa, ja vähintään 3 % vuodelle 2018).

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Vähäinen laiminlyönti on korjattu määräajassa. Sama vähäinen laiminlyönti havaitaan uudelleen kolmen kalenterivuoden aikana ensimmäisestä havainnosta → Ei voi antaa varhaisvaroitusta, vaan annetaan 1 %:n seuraamus

Huom! Varhainen varoitus voidaan antaa uudelleen samasta laiminlyönnistä, jos varhaisvaroitusta ei ole annettu edellisen kolmen kalenterivuoden aikana.

Laiminlyöntiä ei ollut korjattu määräajassa ja uusi havainto on **vuoden 2016 havaintoa vakavampi** (3) tai (5)

→ Takautuvuus: Kyllä

→ Vuodelle 2016 tukiseuraamus 1 %, jonka Ely hoitaa, ja vuodelle 2018 3 x 3 % tai 3x 5 %.

8.3 Toistuva laiminlyönti

Havaintopöytäkirjoihin ja sovellukseen tulostuvat automaattisesti tiedot mahdollisista Eviran täydentävien ehtojen valvonta-ajoista, joilla valvottava tila on ollut kahden edeltävän valvontavuoden aikana ja joissa on ollut laiminlyöntejä. Valvonta-ajojen numerot, nimet, vuodet ja valvonnan tulokset näkyvät sovelluksen kentässä ”Ajot, joissa laiminlyöntejä”. Sovelluksista voidaan ajaa myös raportit niistä tapauksista, joissa ELY-keskuksen koordinaattori on muuttanut tarkastajan ehdottamaa sanktioprosenttia.

Tarkastajan tulee arvioida, onko sama laiminlyönti havaittu useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana. Toistuvuus on arvioitava vaatimuskohtaisesti ja tarkastettava vaatimusten vastaavuus eri vuosina, koska vaatimus tai sen numerointi on voinut muuttua valvontavuosien välillä. Jos kolmen vuoden sisällä laiminlyönnin kuvaukset vastaavat useamman valvontakohtaan vaatimuksia, ne voidaan tulkita yhdeksi laiminlyönniksi, joka tulkitaan toistuvuudeksi, mutta laiminlyöntiprosentteja ei summata.

Toistuvuutta voidaan soveltaa vain silloin, kun tuensaajalle on ilmoitettu aiemmasta täydentävien ehtojen laiminlyönnistä ja hänellä on ollut mahdollisuus korjata aiempi laiminlyönti.

Viljelijän katsotaan saavan tiedon laiminlyönnistä, kun AVI tai ELY on toimittanut hänelle kuulemiskirjeen. Eläinvalvonnassa on ollut tapauksia, joissa ensimmäisestä valvontahavainnosta **ei ole vielä ehditty ilmoittaa ja/tai viljelijällä ei voida katsoa olleen riittävästi aikaa aiemman täydentävien ehtojen laiminlyönnin korjaamiseen**, kun tila on jo tulossa toisen kerran valvontaan. Jos samassa vaatimuksessa on laiminlyönti molemmissa tarkastuksissa, **myöhemmin tullut tapaus arvioidaan tavanomaisena laiminlyöntinä** eikä toistuvuutena.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Jos laiminlyönti havaitaan toistuvasti kolmen kalenterivuoden aikana, mutta tilan/eläinten omistaja on vaihtunut ko. ajanjaksolla esimerkiksi sukupolvenvaihdoksen vuoksi, kyseessä ei yleensä ole toistuvuus.

Toistuvuudesta on pääsääntöisesti kysymys silloin, kun samassa vaatimuksessa havaitaan laiminlyönti useammin kuin kerran kolmen kalenterivuoden aikana.

Esimerkki: Ensimmäinen laiminlyöntihavainto on tehty 5.10.2012. Toinen laiminlyöntihavainto samasta valvontavaatimuksesta tehdään 2.7.2015. Kysymyksessä ei ole toistuvuus, koska sama laiminlyönti ei ole toistunut kolmen peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Jos toinen laiminlyöntihavainto olisi tehty viimeistään 31.12.2014, olisi kysymyksessä ollut toistuva laiminlyönti.

Esimerkiksi rehuhygieniavalvonnassa (*"Jätteet, vaaralliset aineet, kemikaalit, siemenet ja lääkerohut on varastoitu ja käsitelty asianmukaisesti rehuista ja eläinten pitopaikoista erillään"*) tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa ensin on todettu, ettei jätteitä ole varastoitu asianmukaisesti ja seuraavana vuonna sama laiminlyönti kohdistuu kemikaalien varastointiin. Vastaavasti eläinten hyvinvointivalvonnassa (*"Rehu ja juomavesi pysyvät puhtaina"*) tulkitaan toistuvuudeksi tilanne, jossa valvontavuonna on havaittu laiminlyönti rehun puhtaudessa ja edellisenä vuonna juomaveden puhtaudessa.

Toistuva laiminlyönti arvioidaan aina kyseisen valvontavuoden ohjeistuksen mukaan. Tietojärjestelmä kertoo vaatimukselle annetun laiminlyönnin arvon (*"toistuvuusarvon"*) kolmella toistuvuudesta annettujen laskentasääntöjen mukaisesti.

Toistuvuuden laskenta (1)

2015	laiminlyönti: 1 %
2016	1. toistuvuus $3 \times 1 \% \rightarrow 3 \%$ (Jos rikkomus on vakavampi kuin 1, seuraamus voi olla $3 \times 3 \%$ tai $3 \times 5 \%$)
2017	2. toistuvuus $3 \times 3 \% \rightarrow 9 \%$, kun 1. toistuvuus on ollut 3 %
2018	3. toistuvuus $3 \times 9 \% \rightarrow 27 \%$, mutta rajataan 15 %:iin
Kun on kysymys toisesta tai sitä useammasta toistuvuudesta, kerrotaan aina edellinen toistuvuudesta annettu seuraamusprosentti kolmella.	

Kun toistuvien laiminlyöntien kohdalla saavutetaan 15 %:n raja, ELY-keskus lähettää viljelijälle huomautuskirjeen, jossa kerrotaan, että jos sama säännösten noudattamatta jättäminen vielä havaitaan, laiminlyöntiä pidetään tahallisena ja seuraamusprosentti on silloin 15 % - 100 %. **Toistuvuudesta voi siis antaa seuraamukseksi enintään 15 %.**

Toistuvuuden laskenta (2)

2014	laiminlyönti: 3 %
2015	1. toistuvuus $3 \times 1 \% \rightarrow 3 \%$ (laiminlyönti arvioitu 2013 tilanteen ja ohjeistuksen mukaan, ja tämä arvo kerrotaan kolmella)
2016	2. toistuvuus $3 \times 3 \% \rightarrow 9 \%$
2017	3. toistuvuus $3 \times 9 \% \rightarrow 27 \%$, mutta rajataan 15 %:iin
2018	4. toistuvuus \rightarrow Tahallinen laiminlyönti (15 % -100 %)

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Perustelut sekä sanallinen arvio laiminlyönnin laajuudesta, vakavuudesta ja jatkuvuudesta kirjataan "Laiminlyönnin lisätieto" -kenttään.

Useita toistuvia laiminlyöntejä

Jos kahdessa tai useammassa vaatimuksessa havaitaan toistuvia laiminlyöntejä, lasketaan kaikki toistuvat laiminlyönnit yhteen. Toistuvaan laiminlyöntiprosenttiin lisätään tavanomaisen laiminlyönnin korkein prosenttiluku (1 % /3 % /5 %). Ks. poikkeus kohdassa 9, jos samat laiminlyönnit toistuvat samoina vuosina.

Ei toistuva laiminlyönti

Jos samaa laiminlyöntiä ei ole havaittu tilalla aikaisemmin, merkitään sovellukseen sarakkeeseen "Toistuvuus" toistuvuusarvoksi viiva (-).

8.4 Tahallinen laiminlyönti

Viljelijän laiminlyönti voidaan määritellä tahalliseksi joko suoraan ilman aiempia täydentävien ehtojen arvioita tai toistuvien laiminlyöntien seurauksena (ks. 8.3)

Laiminlyöntiä voidaan pitää tahallisena, kun tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja koskevia sääntöjä siten, että hänen tarkoituksenaan on täydentävien ehtojen sääntöjen noudattamatta jättäminen joko aktiivisen toiminnan tai tietoisesti tekemättä jättämisen kautta.

Laiminlyönnin tahallisuuden arvioinnissa pitää huomioida EU-tuomioistuimen tapaus C-396/12

(<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?ceex=62012CJ0396&lang1=fi&type=TXT&ancre>)

EU-tuomioistuimen mukaan tahallisen noudattamatta jättämisen käsitettä on tulkittava siten, että tahallisuuden edellytyksenä on, että tuensaaja rikkoo täydentäviä ehtoja koskevia sääntöjä joko siten, että hänen tarkoituksenaan on mainittujen sääntöjen noudattamatta jättäminen, tai siten, että hänellä ei ole tällaista päämäärää, mutta hän hyväksyy mahdollisuuden, että tällainen noudattamatta jättäminen saattaa tapahtua.

Tarkastajan tulee arvioida, onko laiminlyönti ollut tahallista. Jos tarkastaja on **perustellusti epävarma** "tarkoituksellisuus" tai "hyväksyy mahdollisuuden" -tason ylittymisestä, tulisi toiminta arvioida ei-tahalliseksi laiminlyönniksi. Epäselvässä tilanteessa valitaan tuen saajalle lievempi vaihtoehto. Se, että viljelijä ei tunne lainsäädäntöä, ei vapauta häntä sen noudattamisvelvollisuudesta.

Jos laiminlyönti on ollut tahallinen, valitaan tahallisuus -kohtaan "Kyllä". Jos laiminlyönti ei ole ollut tahallista, kirjataan tahallisuuskohtaan "Ei". Jos tarkastaja on havainnut tahallisen laiminlyönnin, **laiminlyönnin arviointi tehdään erillisessä vapaa-muotoisessa perustelumuistiossa**, jossa kuvataan tilaa koskevat tiedot ja laiminlyönti tarkasti, tahallisuus perustellaan, laiminlyönnin laajuus, vakavuus ja kesto arvioidaan sanallisesti sekä tehdään ehdotus seuraamusprosentiksi. Kirjaaminen muistiin tulee tehdä tarkasti, koska ELY-keskuksen koordinaattori joutuu tukeutumaan

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

täydentävien ehtojen lopullisessa päätöksessään tähän muistioon. Tarkastaja toimittaa kopion muistiosta myös tilalle kuulemiskirjeen mukana. ELY-keskuksissa muistioon otetaan rehuvalvonnoissa sekä elintarviketuotannon kasvintuotantotilojen valvonnoissa myös esimiehen hyväksyntä.

Tahallisissa tapauksissa vähennys on pääsääntöisesti 20 prosenttia. Tarkastaja voi kuitenkin tapauksen mukaan ehdottaa tukiseuraamukseksi 15 % - 100 %. ELY-koordinaattori päättää tarkastajan ehdotuksen, perustelumuition yms. perusteella tahallisuuden lopullisen prosenttiluvun. Erittäin vakavissa laiminlyöntitapauksissa viljelijä voidaan sulkea tietyn tukijärjestelmän ulkopuolelle yhdeksi tai useammaksi vuodeksi. *Tahalliselle laiminlyönnille ehdotettu seuraamusprosentti ja tarkastajan selvitys tapauksesta tallennetaan Elitessä/Tukisovelluksessa kokonaisarviokenttään. Valmiit vaihtoehdot tahallisen laiminlyönnin seuraamusprosentiksi kokonaisarviokentässä ovat 15, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 ja 100. Kohtiin laajuus, vakavuus ja kesto tallennetaan viiva (-), jos laiminlyönti on tahallinen.*

Esimerkkejä tahallisista laiminlyönneistä on annettu substanssivalvontaohjeissa.

8.5 Ylivoimainen este

Laiminlyöntiä arvioitaessa on otettava huomioon viljelijän mahdollinen ylivoimainen este tai poikkeukselliset olosuhteet. Laiminlyönnin arvioinnissa voidaan lieventävänä tekijänä ottaa huomioon mm. pitkäaikainen työkyvyttömyys. Täydentävien ehtojen vähennystä ei suoriteta, jos noudattamatta jättäminen johtuu ylivoimaisesta esteestä tai poikkeuksellisista olosuhteista. Viljelijän on ilmoitettava ylivoimaisista esteistä ja poikkeuksellisista olosuhteista kirjallisesti toimivaltaiselle viranomaiselle (esim. kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen) viidentoista työpäivän kuluessa siitä, kun hän on havainnut tilanteen tai hänen on ollut mahdollista ilmoitus tehdä.

Arvion tekeminen ylivoimaisesta esteestä kuuluu pääsääntöisesti tarkastajalle, mutta tarvittaessa hänen tulee olla yhteydessä asiasta ELY-keskuksen koordinaattoriin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1306/2013 2 artikla:

”Ylivoimainen este” ja ”poikkeukselliset olosuhteet” voidaan hyväksyä erityisesti seuraavissa tilanteissa:

- tuensaajan kuolema;
- tuensaajan pitkäaikainen työkyvyttömyys harjoittaa ammattiaan;
- tilaan merkittävällä tavalla vaikuttava ankara luonnonmullistus;
- tilan kotieläinrakennusten tuhoutuminen onnettomuudessa;
- eläinkulikutauti tai kasvitauti, joka vahingoittaa viljelijän koko karjaa tai osaa siitä, tai vastavasti viljelykasveja;
- koko tilan tai sen merkittävän osan pakkolunastus, jos kyseinen pakkolunastus ei ollut ennakoitavissa hakemuksen jättöpäivänä”

Laiminlyönti, jota ylivoimainen este koskee, merkitään kunnossa olevaksi, eikä laiminlyönnin arviointia tehdä. Perustelut annetaan ”Laiminlyönnin lisätieto” -kentässä.

9 Vaatimusten/Vaatimusryhmien seuraamusprosentit

Kun yksittäiset laiminlyönnit on arvioitu, voidaan sovelluksesta tulostaa arviointilomake, jonka ensimmäiselle sivulle tulostuu yksittäiselle laiminlyönnille ehdotettu korkein seuraamusprosentti vaatimusryhmittäin. Näin voidaan tehdä, jos tilalla ei todettu toistuvuutta.

Jos tilalla on havaittu toistuvuutta, ei kyseisen vaatimusryhmän yksittäiselle laiminlyönnille tulostu seuraamusprosenttia. Jos tilalla on ollut yksi tai useita toistuvia laiminlyöntejä, tarkastaja kirjoittaa käsin seuraamusprosenttiehdotukset molempiin sarakkeisiin. ”Toistuvuusarvojen perusteella laskettu seuraamusprosentti” -sarakkeeseen kirjoitetaan arviointilomakkeen toiselta sivulla ilmoitetut toistuvuusarvot kolmella kerrottuna.

Neuvoa seuraamusprosentin laskemiseen voi kysyä Maaseutuviraston (Mavin) täydentävien ehtojen valvonnasta vastaavalta henkilöltä (puh. 0295 31 2000 vaihde).

Eliten/Tukisovelluksen kohtaan ”Kokonaisarvio” tallennettava vaatimusryhmän seuraamusprosentti tavanomaisissa laiminlyönneissä (0,1,3,5,) on korkein vaatimukselle annetuista laajuuden, vakavuuden ja keston arvoista. Tahallisissa laiminlyönneissä tallennettava seuraamusprosentti (15, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100) on korkein vaatimusryhmälle annettu seuraamusprosentti.

Sovellukseen on aina on merkittävä viiva (-) joko kokonaisarvioon tai toistuvuuteen. Jos havaitaan toistuvuutta, merkitään numeroarvo toistuvuuteen ja viiva kokonaisarvioon.

Sen jälkeen kun vaatimuksille ja vaatimusryhmille on ehdotettu seuraamusprosenttia, sovellus laskee tai tarkastaja merkitsee ehdotuksen seuraamusprosentiksi ehdonalalle ”Kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys” tai ”Eläinten hyvinvointi” eli suurin yksittäinen ehdotettu tai toistuvuustapauksissa yhteenlaskettu prosentti. Jos ehdonalalla on ollut toistuvia laiminlyöntejä, ensimmäisen sarakkeen korkein arvo lasketaan yhteen toisen sarakkeen arvon kanssa. Toistuvuuden seuraamusprosentti rajataan kuitenkin 15 %:iin. **Poikkeuksena tähän:** Jos tilalla havaitaan kaksi tai useampi saman ehdonalan laiminlyönti, jotka molemmat on havaittu aikaisemmin samana valvontavuonna ja katsottu tuolloin yhdeksi laiminlyönniksi, niitä pidetään edelleen yhtenä laiminlyöntinä toistuvuutta arvioitaessa. Tällöin huomioidaan vain korkeampi toistuvuusarvon perusteella laskettu seuraamusprosentti.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Samojen laiminlyöntien toistuvuus

Vaatusryhmä (eläinten hyvinvointi = sama ehdonala)	Laiminlyönnin seuraamus 2017	Toistuvan laiminlyönnin seuraamus 2018	Lopputulos 2018
Vasikat	1	3 x 1 → 3 %	Vuonna 2017 havaitut laiminlyönnit samalla ehdonalalla ovat samoissa vaatimuksissa vuonna 2018 → Laiminlyönnit katsotaan yhdeksi laiminlyönniksi → Seuraamus on 9 % eli korkein annettu seuraamusprosentti
Naudat	3	3 x 3 → 9 %	
Siat	-	1	Edelliseen (9 %) lisätään tavanomainen seuraamus → 9 % + 1 % → 10 %

Jos vielä maitohygieniavalvonnassa todettaisiin vuonna 2018 esimerkiksi 3 %:n laiminlyönti, se lisättäisiin edelliseen tulokseen: 10 % + 3 % → **13 %**. Maitohygienia kuuluu eri ehdonalaan.

Jos em. taulukossa nautojen laiminlyönti olisikin todettu vuonna 2016 ja sama nautojen laiminlyönti uudelleen vasta 2018, laskettaisiin seuraamukset toistuvuuksista yhteen: 3 % + 9 % + 1 % → 13 %.

Koko "Kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys" -ehdonalan seuraamusprosenttia ei voi merkitä arviointilomakkeelle, koska sekä AVIt että ELYt voivat tehdä tilalla valvontoja, jotka vaikuttavat koko ehdonalan seuraamusprosenttiin.

Ehdonalalle "Eläinten hyvinvointi" voidaan sen sijaan antaa arviointilomakkeella ehdotus koko ehdonalan seuraamusprosentista, koska tilalla ei tehdä muita ehdonalan valvontoja.

Lopullinen seuraamusprosentti selviää vasta, kun tilan kaikki täydentävien ehtojen valvonnat on saatu suoritettua. **Laskusäännöistä on kerrottu lisää kuulemiskirjeen liitteessä.** Esimerkkejä seuraamusten laskennasta on tämän ohjeen luvussa 15.

10 Valvontatulosten tallentamisen aikataulu

Evira seuraa tarkastusten etenemistä ajantasaisen tiedon saamiseksi. Tämän vuoksi valvontatulokset tulee tallentaa mahdollisimman pian tilakäynnin jälkeen. Jos tilalla on havaittu laiminlyöntejä, on kuitenkin odotettava, että vastine kuulemiskirjeeseen on saatu tai kuulemiselle annettu määräaika on kulunut ennen kuin valvonta merkitään valmiiksi. Tämä on erityisesti syytä huomioida hallinnollisten tarkastusten yhteydessä.

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 mukaan pöytäkirjat on laadittava kuukauden kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta. Ajanjakso voidaan kuitenkin pidentää kolmeksi kuukaudeksi, kun valvontaan liittyy esimerkiksi kemiallisia tutkimuksia. Pöytäkirjojen tulee olla maksajaviraston (tässä tapauksessa ELY-keskuksen) käytössä kuukauden kuluessa sen valmistumisesta eli tietojen tulee olla tallennettuna sovellukseen ja tarvittaessa laiminlyöntipöytäkirjojen kopioiden tulee olla toimitettu ELY-keskuksiin tässä määräajassa. Kaikki valvonnat tulee olla tehtynä kyseisen valvontavuoden aikana ja **tulokset tulee olla tallennettuna** viimeistään valvontavuotta seuraavan **tammikuun lopussa**. Vierasaine- ja rehunäytteistä saatavia tuloksia voi joutua odottelemaan kauemmin ja näissä perustelluissa tapauksissa **tulokset tulee olla tallennettuna** viimeistään valvontavuotta seuraavan **maaliskuun lopussa**.

Aluehallintovirasto vastaa valvontatulosten tallentamisesta Eliteen ja ELY-keskus niiden tallentamisesta Tukisovellukseen.

Valvontatilanteen seuraamisen vuoksi Elitessä ja Tukisovelluksessa on tilannekoodi (V) "Valvonta aloitettu". Valvonnan tilanne päivittyy tälle koodille automaattisesti, kun valvontapäivämäärä tai valvojan nimi on tallennettu. On tärkeää, että nämä tiedot tallennetaan sovellukseen heti, kun ne ovat tiedossa.

Tarkastajan tulee pitää tarkastus keskeneräisenä kunnes kuulemisaika on ohi. Kun kaikki valvonnan tiedot on tallennettu, tarkastaja merkitsee valvonnan "Valmis" -tilaan. Tämän jälkeen tiedot ovat ELY-keskuksen koordinaattorin käytettävissä lopullisen pöytäkirjan tekemistä varten. Sen jälkeen kun tarkastaja on merkinnyt valvonnan valmiiksi, vain ELY-keskuksen koordinaattori voi muuttaa Tukisovellukseen valvontatietoja. Valvoja ei voi enää tämän jälkeen tehdä muutoksia tallennukseensa, mutta jos hän kuitenkin haluaa jotain muuttaa, on hänen otettava yhteyttä koordinaattoriin.

11 Asiakirjojen toimittaminen

Havaintopöytäkirjojen ym. asiakirjojen toimittaminen

Valvontapöytäkirjojen määräaikoja ²⁾

- valvonta-asiakirjat on tehtävä valmiiksi 1kk:n kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta (= tallennettava valmiiksi), mutta- määräaika on 3 kk, jos tilalla on otettu näytteitä
- toimitettava koordinoitavaksi 1kk:n kuluessa pöytäkirjan valmistumisesta- laiminlyöntitapauksissa pöytäkirja tulee toimittaa koordinoitavaksi kuukauden kuluessa kuulemisajan päättymisestä
- toimitettava tuensaajalle (= kuuleminen) 3 kk:n kuluessa paikalla tehdystä tarkastuksesta (ml. arviointilomake)

1) Komission asetus 809/2014, art. 72

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Jos valvonnassa ei ole havaittu laiminlyöntejä, riittää, että tallennukset Eliteen ja Tukisovellukseen tehdään kuukauden kuluessa pöytäkirjan valmistumisesta.

Pöytäkirjojen ja niiden liitteiden toimittaminen rehuvalvonnoissa

Eläintilojen rehuvalvonnoissa rehuvalvonnan lomake "Rehualan alkutuotannon toimijan valvonta" ja näytteenottopöytäkirja rehusta yhdessä rehunäytteen kanssa toimitetaan Eviran rehuvalvontaan.

Rehuvalvonnoista toimitetaan vain laiminlyöntitapauksissa täydentävien ehtojen pöytäkirjakopiot liitteineen Eviran rehuvalvontaan.

Pöytäkirjojen ja niiden liitteiden toimittaminen eläinlääkäreiden tekemissä valvonnoissa

- Vain laiminlyöntitapauksissa pöytäkirjakopiot liitteineen toimitetaan ELY-keskusten koordinaattorille osoitteella etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi ja Eviraan osoitteeseen te-poytakirjat@evira.fi.

Alkuperäiset tarkastusasiakirjat säilytetään aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa.

Aluehallintovirastot ja ELY-keskukset vastaavat omalta osaltaan siitä, että määrälliset ja laadulliset täydentävien ehtojen tarkastusvaatimukset täyttyvät. Evira valvoo yleisesti valvonnan toteutumista.

Valvonta-asiakirjojen julkisuudesta on kerrottu luvussa 14.

12 Kuuleminen

Jos tarkastaja ehdottaa tilalle sanktioprosenttia, hänen on kuultava viljelijää kirjallisesti. Samalla kuulemiskirjeellä kuullaan sekä tapahtuneesta laiminlyönnistä että siitä ehdotetusta sanktiosta. Hallintolain (434/2003, erityisesti pykälät 34 §, 33 §, 36 § ja 59 §) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Vähäisestä laiminlyönnistä viljelijää ei kuulla. Kuuleminen tehdään vasta silloin, jos ensimmäisen havaintokerran jälkeen kahden seuraavan vuoden aikana havaitaan uudelleen sama laiminlyönti, jota viljelijä ei ole korjannut annetussa määräajassa.

Kuulemisesta on tehty kuulemiskirjeen pohjia läänineläinlääkäreille, ELY-keskusten tarkastajille ja laajennusvalvontaja varten (liitteet 4, 5 ja 6). Kuulemiskirjeen yhteydessä annetaan viljelijälle myös sen liite: lopullisen vähennysprosentin muodostuminen (liite 7).

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Kuulemiskirje ja sen liite jätetään tilalle samalla kun viljelijälle annetaan tai toimitetaan havaintopöytäkirja. Kuulemiskirjeiden pohjat ja niiden liite löytyvät Eviranetistä ja Aitasta / Pikantista. Kuulemiskirjeen liitteessä on kerrottu mm., miten sanktioprosentti lasketaan silloin kun tilaa koskee useampi kuin yksi täydentävien ehtojen valvonta.

ELY-keskuksen koordinaattori kuulee lisäksi viljelijää niissä tapauksissa, kun hän aikoo korottaa ehdotettua sanktioprosenttia.

Kuulemiselle tulee varata aikaa vähintään kaksi viikkoa, määräaikaa voi myös tarvittaessa lisätä. Kuulemisessa on varattava aikaa postinkululle vähintään 7 arkipäivää. Kuulemiskirjeeseen annettu vastine tulee osoittaa tarkastajalle. Viljelijän vastineen tekemättä jättäminen ei estä asian käsittelyä.

Kuulemiskirjeeseen täydennetään:

- Viljelijän nimi ja osoite
- Kirjeen päiväys
- Päivämäärä, johon mennessä vastine tulee toimittaa (tavallisesti kaksi viikkoa). Jos kuulemiskirje on lähetetty postitse, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon 7. päivänä kirjeen lähettämistä. Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.
- Osoite, johon vastine tulee toimittaa.
- Lisätietojen antajan yhteystiedot, käytännössä tarkastuksen suorittaja.
- Laajennusten yhteydessä merkitään tieto siitä, minkä aikaisemman tarkastuksen perusteella laajennus tapahtuu.
- Merkitään, mitä valvottavaa vaatimusryhmää laajentaminen koskee.

Laiminlyöntitapauksissa on odotettava siihen asti, että on saatu mahdollinen vastine kuulemiskirjeeseen ennen kuin valvonta voidaan merkitä valmiiksi sovellukseen. Vastineen huomioiminen kirjataan sovelluksessa joko laiminlyönnin lisätietoihin tai tarkastuskerran lisätietokenttään.

13 Valvonnan estäminen

Komission valvonta-asetuksen 809/2014 25 (1) artiklan mukaan paikalla tehtävistä tarkastuksista voidaan ilmoittaa ennalta, jollei se vaikuta tarkastuksen tarkoitukseen tai tehokkuuteen. Sellaisissa tapauksista, joissa ennalta ilmoittaminen tehdään, mutta viljelijä kertoo puhelimesta, että tilalle ei saa tulla tekemään täydentävien ehtojen tarkastusta, on viljelijälle kerrottava, että tarkastuksen estämisen seurauksena tullaan kunnassa tekemään päätös viljelijän tukihakemusten¹⁾ hylkäämisestä (1306/2013 59 (7) artikla). Jos viljelijä tämänkin jälkeen kieltäytyy valvonnasta, hänelle lähetetään kuulemiskirje.

^[1] Tuet, joiden hakemuksia hylkääminen koskee: EU:n kokonaan rahoittamat suorat tuet (perustuki, viherryttämistuki, peltokasvipalkkio, nuoren viljelijän tuki, nautapalkkio, lypsylehmäpalkkio, lammas- ja vuohipalkkiot,), EU:n osarahoittamat tuet (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus)

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

Jos tarkastuksesta ei ilmoiteta tilalle ennakoon ja viljelijä estää tarkastuksen, hänelle tulee kertoa estämisen seuraukset. Lisäksi hänelle lähetetään kuulemiskirje.

Jos tarkastuksen tekeminen estetään, kirjataan sovellukseen ”ei valvota” ja lisätietokenttään:

- Viljelijä on estänyt tarkastuksen.
- Viljelijää on kuultu ja hänelle on kerrottu, että tarkastuksen estämisen seurauksena kunnassa tullaan tekemään päätös viljelijän tukihakemusten hylkäämisestä.

14 Valvonta-asiakirjojen julkisuus

Valvontapöytäkirja on pääsääntöisesti julkinen, jos tiedon antaminen pöytäkirjasta ei vaaranna valvontaa tai sen tarkoituksen toteutumista. Pöytäkirja tulee julkiseksi, kun valvonta on merkitty valmiiksi ja tarkastaja on allekirjoittanut pöytäkirjan.

Valvontapöytäkirja voi julkisuuslain 621/1999 24 §:n 1 momentin 15 kohdan nojalla olla salassa pidettävä, jos tiedon antaminen pöytäkirjasta olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle. Tieto pöytäkirjasta olisi tällaisessakin tilanteessa mahdollista antaa, jos siihen on painava syy. Salassapitoa koskevaa sääntelyä on myös muualla lainsäädännössä (esim. terveydentilaa koskevat ja muut arkaluonteiset tiedot, tiedot rikoksesta yms.). Valvontapöytäkirja saattaa julkisuuslaista tai muusta laista johtuen olla kokonaan tai osittain salassa pidettävä, jolloin salassapidon perusteet tulee arvioida tapauskohtaisesti. Viranomaisen on tehtävä asiakirjaan salassapitomerkinnät, jos asiakirja on salassa pidettävä tai osittain salassa pidettävä.

15 Esimerkkejä seuraamuksen laskennasta

Alla on esimerkkejä siitä, miten seuraamusprosentit lasketaan ehdonaloilla. Seuraamusten laskentaan vaikuttaa se, että Avien otantavalvonnoissa tarkastukset usein kohdistuvat kahdelle eri ehdonalalle. Eläinten hyvinvointi on oma ehdonalansa ja kaikki muut Eviran tarkastukset kuuluvat kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ehdonalaan.

Esimerkki 1 (Tavalliset laiminlyönnit eri ehdonaloilla):

- 1) Maitohygieniavalvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta
 - 2) Eläinten hyvinvointivalvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta
- Laskennallinen seuraamusprosentti 3 % + 3 % = 6 %. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 5 %.**

Esimerkki 2 (Toistuvat laiminlyönnit eri ehdonaloilla):

- 1) ID-valvonnassa samanlaisia puutteita kuin edellisenä vuonna, seuraamusprosentti $3 \times 3\% \rightarrow 9\%$
- 2) Eläinten hyvinvointivalvonnassa samanlaisia puutteita kuin edellisenä vuonna, seuraamusprosentiksi $3 \times 3\% \rightarrow 9\%$

Yleistä täydentävien ehtojen valvonnasta ja laiminlyöntien arvioinnista 2018

→ Laskennallinen seuraamusprosentti $9\% + 9\% \rightarrow 15\%$. **Toistuvuudesta voidaan antaa korkeintaan 15 %:n tukiseuraamus.**

Esimerkki 3 (Tavalliset ja toistuvat laiminlyönnit, eri ehdonalat):

1) Eläinten hyvinvointivalvonta. Ehdotetaan 3%:n seuraamusta

2) ID-valvonta. Ehdotetaan 5%:n seuraamusta

3) Maitohygieniavalvonta. Toistuva laiminlyönti, 9%:n seuraamus

→ Eri ehdonalojen tavalliset laiminlyönnit lasketaan yhteen $3\% + 5\% = 8\% \rightarrow 5\%$

→ Lisätään toistuva laiminlyönti $5\% + 9\% = 14\%$. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 14 %.**

Esimerkki 4 (Toistuvat ja tahalliset laiminlyönnit)

1) ID-valvonta. Toistuva laiminlyönti, 15 %:n seuraamus

2) Maitohygieniavalvonta. Tahallinen laiminlyönti, ehdotetaan 20 %:n seuraamusta

3) TSE-valvonta. Ehdotetaan 3 %:n seuraamusta

→ Kaksi samalla ehdonalalla olevaa tavallista laiminlyöntiä (3 % ja 20 %) katsotaan yhdeksi laiminlyönniksi → 20 %

→ Lisätään toistuva laiminlyönti $20\% + 15\% = 35\%$. **Täydentävien ehtojen seuraamukseksi tulee 35 %.**

- Huom! Seuraamusta ei rajata 15 %:iin, koska mukana on tahallinen laiminlyönti.

HUOM! On muistettava, että tilalla on voitu/voidaan tehdä muitakin täydentävien ehtojen valvontoja, jotka voivat vaikuttaa valvonnan lopputulokseen. Viljelijälle tulee kertoa siitä, että ELY-keskus määrää lopullisen seuraamusprosentin.

Säädösrühmäotos (SMR* 4, 5, 9, 11, 12, 13)

Sekä riskiotantaan että satunnaisotantaan valituilla tiloilla tehdään tilan eläimille kaikki asiaan kuuluvat tarkastukset alla olevan taulukon mukaan.

riskiotannan osaotokset:	Nautatilat			Sikatilat	Siipi- karja- tilat	Siipi- karja- tilat	Lam- mas- tilat	Vuo- hi- tilat	Muut tuo- tanta- eläimet
	tilan eläimet:			siat	broilerit, kalkkunat	munivat kanat	lam- paat	vuohet	
riskiotannan osaotokset:	Mai- don tuo- tanto	Lihan- tuo- tanto	Vasikat						
Tarkastukset:									
Tuotantoeläimiltä kielletyt aineet	X	X		X	X				
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Eläintaudit (TSE- vaatimukset)	X	X	X				X	X	
Eläinten hyvinvointi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Rehut	X	X	X	X	X	X	X	X	X

*SMR= statutory management requirement (lakisääteinen hoitovaatimus)

Jos eläintilalla on elintarvikekasvituotantoa, ELYn on tehtävä tilalla kasvintuotannon elintarvikehygieniavalvonta ohjeiden mukaan.

Kasvintuotantotilojen elintarvike- ja rehuhygienian otos (SMR* 4)

Säädösrühmäotantatilojen rehuvalvonnan lisäksi elintarvike- ja rehuhygienia valvotaan kasvintuotantotiloilla, jotka valitaan Mavin peltoalavalvontaotoksista. Jos kasvintuotantotilalla vastoin oletuksia on maataloustuotannon piiriin kuuluvia eläimiä, on ELYn ja AVIn tehtävä tilalla säädösrühmäotoksen mukainen eläintilan valvonta ohjeiden mukaan.

Eläinlääkejäämät ja kasvinsuojeluainejäämät

Valvotaan laajenuksena, jos tilan tuotteissa osoitetaan määräystenvastaisia pitoisuuksia eläinlääkkeitä tai kasvinsuojeluaineiden jäämiä.

Täydentävien ehtojen laiminlyöntien arviointilomake 2018**Ehdonalat:** **Kansanterveys, eläinten ja kasvien terveys (vaatimusryhmät 1-3)**
Eläinten hyvinvointi (vaatimusryhmä 4)Tilatunnus: _____ Tuenhakija: _____
Valvontapäivämäärä: _____ Tarkastaja: _____

Tarkastaja arvioi ja kuvailee arviointilomakkeessa kaikki tarkastuskäynnillä havaitut laiminlyönnit. Alla olevaan taulukkoon tulostuu vaatimusryhmittäin yksittäiselle laiminlyönnille ehdotettu korkein seuraamusprosentti silloin, kun vaatimusryhmän valvonnassa ei ole havaittu yhtään toistuvaa laiminlyöntiä. Toistuvuustapauksissa tarkastaja merkitsee toistuvuusarvojen perusteella yhteenlasketun seuraamusprosentin. Tästä valvonnasta aiheutuva tukiseuraamus EU:n suoriin tukiin ja osaan osarahoitteisista tuista muodostuu sen mukaan, onko laiminlyönnejä havaittu usealla ehdonalalla ja ovatko laiminlyönnit toistuvia ja/tai tahallisia. Lopullisen seuraamusprosentin muodostumisesta on kerrottu kuulemiskirjeen liitteessä.

Vaatimusryhmien seuraamusprosenttiehdotukset

	Yksittäiselle laiminlyönnille ehdotettu ¹⁾ korkein seuraamusprosentti	Toistuvuusarvojen perusteella laskettu ²⁾ seuraamusprosentti
Vaatimusryhmä 1. Hormonikieltodirektiivin säädösten noudattaminen (Neuvoston direktiivi 96/22/EY)		
Vaatimusryhmä 2. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002)		
Vaatimusryhmä 3. Eläintaudit (TSE-vaatimukset) (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001)		
Vaatimusryhmä 4.1. Hyvinvointi: Naudat yli 6 kk (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.2. Hyvinvointi: Vasikat (nauta alle 6 kk) (Neuvoston direktiivi 2008/119/EY)		
Vaatimusryhmä 4.3. Hyvinvointi: Siat (Neuvoston direktiivi 2008/120/EY)		
Vaatimusryhmä 4.4. Hyvinvointi: Munivat kanat (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.5. Hyvinvointi: Lampaat (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.6. Hyvinvointi: Vuohet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.7. Hyvinvointi: Broilerit (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.8. Hyvinvointi: Ankat ja hanhet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.9. Hyvinvointi: Turkiseläimet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		
Vaatimusryhmä 4.10. Hyvinvointi: Muut tuotantoeläimet (Neuvoston direktiivi 98/58/EY)		

Tästä valvonnasta aiheutuva ehdotus³⁾ täydentävien ehtojen seuraamusprosentiksi⁴⁾ ehdonalalle "Kansanterveys, eläinten ja kasvien terveys".	
Ehdotus³⁾ täydentävien ehtojen seuraamusprosentiksi⁴⁾ ehdonalalle "Eläinten hyvinvointi".	

¹⁾ Laiminlyönnin tukiseuraamus voi olla 1 %, 3 % tai 5 % tai varhainen varoitus (0). Seuraamusprosentti 0 tarkoittaa vähäistä laiminlyöntiä, joka on korjattava tukileikkausten välttämiseksi jatkossa. Asiasta annetaan lisätietoa erillisessä varhaisvaroituskirjeessä. Tahallisen laiminlyönnin tukiseuraamus voi olla 15 % - 100 %.

²⁾ Tarkastaja kertoo vaatimusryhmän yksittäisten toistuvien laiminlyöntien toistuvuusarvot kolmella ja laskee näin saadut arvot vaatimusryhmittäin yhteen tätä saraketta varten. Kun toistuva laiminlyönti saavuttaa 15 % seuraamuksen, laiminlyöntiä pidetään tahallisenä, jos sama laiminlyönti havaitaan uudestaan.

³⁾ Lopullinen seuraamusprosentti voi olla suurempi kuin tässä valvonnassa ehdotettu, jos vuoden 2018 aikana havaitaan muita täydentävien ehtojen noudattamatta jättämisistä tai ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori nostaa tarkastajan ehdottamaa seuraamusprosenttia lopullista pöytäkirjaa laatiessaan. Lopullinen seuraamusprosentti selviää loppuvuodesta 2018 tai alkuvuodesta 2019, jolloin tilalle lähetetään lopullinen pöytäkirja.

⁴⁾ Tukiseuraamus kohdistuu kaikkiin viljelijän saamiin suoriin tukiin (perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki, peltokasvipalkkio, lammas- ja vuohipalkkio, lypsylehmäpalkkio, nautapalkkio) sekä osaan EU:n osarahoitteisista tuista (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus).

Vaatimus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%), jos laiminlyönti on toistuva
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

Vaatimus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%), jos laiminlyönti on toistuva
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

Vaatimus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%), jos laiminlyönti on toistuva
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

* **Takautuvuus:** Jos tilalla havaitaan vähäinen laiminlyönti, josta on annettu varhainen varoitus kuluvan vuoden tai kahden edeltävän vuoden aikana ja kyseistä laiminlyöntiä ei ole korjattu annettuun määräaikaan mennessä, on kyseessä takautuvuus. Tila saa 1 % tukiseuraamuksen alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin tukiseuraamuksen (vähintään 3 %) tähän havaintovuoteen.

** **Toistuvuusarvo:** Kun laiminlyönti toistuu ensimmäisen kerran, tarkastaja arvioi laiminlyönnin ja toistuvuusarvona on tämä arvio. Toisen tai myöhempien toistumisten yhteydessä toistuvuusarvo on se seuraamusprosentti, joka kyseiselle laiminlyönnille annettiin silloin, kun se edellisen kerran havaittiin. Tietojärjestelmä kertoo laiminlyönnin toistuvuusarvon automaattisesti kolmella.

Täydentävien ehtojen laiminlyöntien arviointilomake 2018**Ehdonala: Kansanterveys, eläinten ja kasvien terveys
Rehut ja kasveista saatavat elintarvikkeet**Tilattunus: _____ Tuenhakija: _____
Valvontapäivämäärä: _____ Tarkastaja: _____

Tarkastaja arvioi ja kuvailee arviointilomakkeessa kaikki tarkastuskäynnillä havaitut laiminlyönnit. Alla olevaan taulukkoon tulostuu vaatimusryhmittäin yksittäiselle laiminlyönnille ehdotettu korkein seuraamusprosentti silloin, kun vaatimusryhmän valvonnassa ei ole havaittu yhtään toistuvaa laiminlyöntiä. Toistuvuustapauksissa tarkastaja merkitsee toistuvuusarvojen perusteella yhteenlasketun seuraamusprosentin. Tästä valvonnasta aiheutuva tukiseuraamus EU:n suoriin tukiin ja osaan osarahoitteisista tuista muodostuu sen mukaan, onko laiminlyönnejä havaittu usealla ehdonalalla ja ovatko laiminlyönnit toistuvia ja/tai tahallisia. Lopullisen seuraamusprosentin muodostumisesta on kerrottu kuulemiskirjeen liitteessä.

Vaatimusryhmien seuraamusprosenttiehdotukset

	Yksittäiselle laiminlyönnille ehdotettu ¹⁾ korkein seuraamusprosentti	Toistuvuusarvojen perusteella laskettu ²⁾ seuraamusprosentti
Vaatimusryhmä 1. Rehusäädösten noudattaminen (TSE-asetus (EY) N:o 999/2001)		
Vaatimusryhmä 2. Rehu- ja elintarvikehygieniasäädösten noudattaminen (yleinen elintarvikeasetus (EY) N:o 178/2002)		

Tästä valvonnasta aiheutuva ehdotus³⁾ täydentävien ehtojen seuraamusprosentiksi⁴⁾ ehdonalalle "Kansanterveys, eläinten ja kasvien terveys".	
--	--

¹⁾ Laiminlyönnin tukiseuraamus voi olla 1 %, 3 % tai 5 % tai varhainen varoitus (0). Seuraamusprosentti 0 tarkoittaa vähäistä laiminlyöntiä, joka on korjattava tukileikkausten välttämiseksi jatkossa. Asiasta annetaan lisätietoa erillisessä varhaisvaroituskirjeessä. Tahallisen laiminlyönnin tukiseuraamus voi olla 15 % - 100 %.

²⁾ Tarkastaja kertoo vaatimusryhmän yksittäisten toistuvien laiminlyöntien toistuvuusarvot kolmella ja laskee näin saadut arvot vaatimusryhmittäin yhteen tätä saraketta varten. Kun toistuva laiminlyönti saavuttaa 15 % seuraamuksen, laiminlyöntiä pidetään tahallisenä, jos sama laiminlyönti havaitaan uudestaan.

³⁾ Lopullinen seuraamusprosentti voi olla suurempi kuin tässä valvonnassa ehdotettu, jos vuoden 2018 aikana havaitaan muita täydentävien ehtojen noudattamatta jättämisistä tai ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori nostaa tarkastajan ehdottamaa seuraamusprosenttia lopullista pöytäkirjaa laatimissaan. Lopullinen seuraamusprosentti selviää loppuvuodesta 2018 tai alkuvuodesta 2019, jolloin tilalle lähetetään lopullinen pöytäkirja.

⁴⁾ Tukiseuraamus kohdistuu kaikkiin viljelijän saamiin suoriin tukiin (perustuki, viherryttämistuki, nuoren viljelijän tuki, peltokasvipalkkio, lammas- ja vuohipalkkio, lypsylehmäpalkkio, nautapalkkio) sekä osaan EU:n osarahoitteisista tuista (ympäristökorvaus, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, luonnonhaittakorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaus).

Vaatus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%)
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

Vaatus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%)
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

Vaatus:		
Laiminlyönnin kuvailu		Laajuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Vakavuus (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Kesto (-, 0, 1, 3 tai 5 %)
		Tahallisuus (Kyllä/Ei)
		Takautuvuus* (Kyllä/Ei)
		Toistuvuus (Kyllä/Ei)
		Toistuvuusarvo** (%)
Tarkastajan ehdotus laiminlyönnin seuraamusprosentiksi: (Jos laiminlyönti on toistuva, seuraamusprosentti määräytyy toistuvuusarvon perusteella, eikä sitä ehdoteta tässä)		<input type="text"/>

* **Takautuvuus:** Jos tilalla havaitaan vähäinen laiminlyönti, josta on annettu varhainen varoitus kuluvaan vuoteen tai kahden edeltävän vuoden aikana ja kyseistä laiminlyöntiä ei ole korjattu annettuun määräaikaan mennessä, on kyseessä takautuvuus. Tila saa 1 % tukiseuraamuksen alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin tukiseuraamuksen (vähintään 3 %) tähän havaintovuoteen.

** **Toistuvuusarvo:** Kun laiminlyönti toistuu ensimmäisen kerran, tarkastaja arvioi laiminlyönnin ja toistuvuusarvona on tämä arvio. Toisen tai myöhempien toistumisten yhteydessä toistuvuusarvo on se seuraamusprosentti, joka kyseiselle laiminlyönnille annettiin silloin, kun se edellisen kerran havaittiin. Tietojärjestelmä kertoo laiminlyönnin toistuvuusarvon automaattisesti kolmella.

[päiväys]

[viljelijän nimi ja osoite]

VILJELIJÄN KUULEMINEN TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONNAN TULOKSESTA

(Otantatarkastus)

Tilallanne on suoritettu täydentävien ehtojen tarkastus. Tarkastuksessa on havaittu puutteita täydentävien ehtojen noudattamisessa. Oheisesta täydentävien ehtojen havaintopöytäkirjasta ja laiminlyöntien arviointilomakkeesta käyvät ilmi tarkastetut seikat, havaitut puutteet ja tarkastajan ehdotus seuraamusprosentista. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori tekee asiassa lopullisen ratkaisun.

Hallintolain (434/2003) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Teille varataan mahdollisuus ilmaista käsityksenne ja mielipiteenne kaikista oheiseen havaintopöytäkirjaan ja laiminlyöntien arviointilomakkeeseen kirjatusta täydentävien ehtojen laiminlyönneistä sekä ehdotetuista seuraamusprosentista vapaamuotoisella kirjallisella vastineella. Vastine pyydetään toimittamaan tarkastuksen suorittaneelle aluehallintoviraston läänineläinlääkärille esimerkiksi allekirjoitetun pöytäkirjan mukana **viimeistään** _____.____._____. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista. Seuraamusprosentti voidaan siis vahvistaa ja ratkaista myös ilman vastinettanne.

Jos tilallanne on tehty tai tullaan tekemään useampia täydentävien ehtojen valvontoja saman kalenterivuoden aikana, kuullaan teitä erikseen jokaisen valvonnan yhteydessä, jos laiminlyönnejä havaitaan. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin, kun kaikki valvontavuoden täydentävien ehtojen tarkastukset tilallanne on suoritettu. Tämän jälkeen teille lähetetään valvontavuoden lopussa tai seuraavan vuoden alussa lopullinen pöytäkirja, johon on koottu tilan kaikkien täydentävien ehtojen valvontojen tulokset.

Lopullinen seuraamusprosentti määräytyy komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 73 - 75 artiklan sääntöjen mukaan, joten tässä tarkastuksessa havaituille laiminlyönneille ehdotetut seuraamusprosentit eivät välttämättä ole lopullisia. Kuulemiskirjeen liitteessä on kerrottu, miten täydentävien ehtojen eri valvonnoissa havaituista laiminlyönneistä määrätään lopullinen seuraamusprosentti. Lopullinen seuraamusprosentti vähentää EU:n suorien tukien ja osan maaseudun kehittämistukien kokonaismäärää. Jos ELY-keskuksen koordinaattori muuttaa tarkastajan yksittäiselle laiminlyönnille ehdottamaa seuraamusprosenttia suuremmaksi, kuulee hän teitä myöhemmin uudestaan.

Mikäli Teillä on asiassa kysyttävää, lisätietoja antaa läänineläinlääkäri [nimi]

puh. [puhelinnumero]

Oikeusohjeet: Hallintolaki (434/2003) 33 §, 34 § ja 36 §

Liite

Lopullisen vähennysprosentin muodostuminen

[päiväys]

[viljelijän nimi ja osoite]

VILJELIJÄN KUULEMINEN TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONNAN TULOKSESTA

(Otantatarkastus)

Tilallanne on suoritettu täydentävien ehtojen tarkastus. Tarkastuksessa on havaittu puutteita täydentävien ehtojen noudattamisessa. Oheisesta täydentävien ehtojen havaintopöytäkirjasta ja laiminlyöntien arviointilomakkeesta käyvät ilmi tarkastetut seikat, havaitut puutteet ja tarkastajan ehdotus seuraamusprosentista. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori tekee asiassa lopullisen ratkaisun.

Hallintolain (434/2003) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Teille varataan mahdollisuus ilmaista käsityksenne ja mielipiteenne kaikista oheiseen havaintopöytäkirjaan ja arviointilomakkeeseen kirjatuihin täydentävien ehtojen laiminlyönneistä sekä ehdotetuista seuraamusprosentteista vapaamuotoisella kirjallisella vastineella. Vastine pyydetään toimittamaan ELY-keskuksen tarkastajalle esimerkiksi allekirjoitetun pöytäkirjan mukana **viimeistään** _____.____._____. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista. Seuraamusprosentti voidaan siis vahvistaa ja ratkaista myös ilman vastinettanne.

Jos tilallanne on tehty tai tullaan tekemään useampia täydentävien ehtojen valvontoja saman kalenterivuoden aikana, kuullaan teitä erikseen jokaisen valvonnan yhteydessä, jos laiminlyönnejä havaitaan. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin, kun kaikki valvontavuoden täydentävien ehtojen tarkastukset tilallanne on suoritettu. Tämän jälkeen teille lähetetään valvontavuoden lopussa tai seuraavan vuoden alussa lopullinen pöytäkirja, johon on koottu tilan kaikkien täydentävien ehtojen valvontojen tulokset.

Lopullinen seuraamusprosentti määräytyy komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 73 - 75 artiklan sääntöjen mukaan, joten tässä tarkastuksessa havaituille laiminlyönneille ehdotetut seuraamusprosentit eivät välttämättä ole lopullisia. Kuulemiskirjeen liitteessä on kerrottu, miten täydentävien ehtojen eri valvonnoissa havaituista laiminlyönneistä määrätään lopullinen seuraamusprosentti. Lopullinen seuraamusprosentti vähentää EU:n suorien tukien ja osan maaseudun kehittämistukien kokonaismäärää. Jos ELY-keskuksen koordinaattori muuttaa tarkastajan yksittäiselle laiminlyönnille ehdottamaa seuraamusprosenttia suuremmaksi, kuulee hän teitä myöhemmin uudestaan.

Jos teillä on asiassa kysyttävää, lisätietoja antaa tarkastaja [nimi]

puh. [puhelinnumero]

Oikeusohjeet: Hallintolaki (434/2003) 33 §, 34 § ja 36 §

Liite Lopullisen vähennysprosentin muodostuminen

[päiväys]

[viljelijän nimi ja osoite]

VILJELIJÄN KUULEMINEN TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VALVONNAN TULOKSESTA

(Laajennusvalvonta)

Tilallanne on suoritettu [tarkastuksen nimi ja päivämäärä] tarkastus. Tarkastuksessa on havaittu puutteita täydentävien ehtojen noudattamisessa, joten tarkastus laajennettiin maataloustukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 22 §:n mukaisesti koskemaan myös seuraavaa täydentävien ehtojen vaatimusryhmää/valvontaa: [vaatimusryhmä tai ID-valvonnassa valvonnan nimi]. Täydentävien ehtojen valvonta suoritettiin hallinnollisesti ilman uutta tilakäyntiä.

Oheisesta täydentävien ehtojen havaintopöytäkirjasta ja laiminlyöntien arviointilomakkeesta/merkinnän ja rekisteröinnin johtopäätöspöytäkirjasta käyvät ilmi tilallanne havaitut täydentävien ehtojen laiminlyönnit ja tarkastajan ehdotukset seuraamusprosentista/kokonaissanktioprosentista. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori tekee asiassa lopullisen ratkaisun.

Hallintolain (434/2003) mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Teille varataan mahdollisuus ilmaista käsityksenne ja mielipiteenne kaikista oheiseen havaintopöytäkirjaan ja laiminlyöntien arviointilomakkeeseen kirjatuihin täydentävien ehtojen laiminlyönneistä sekä ehdotetuista seuraamusprosentista vapaamuotoisella kirjallisella vastineella. Vastine pyydetään toimittamaan ELY-keskuksen tarkastajalle/aluehallintoviraston läänineläinlääkärille **viimeistään** __. __. _____. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista. Seuraamusprosentti voidaan siis vahvistaa ja ratkaista myös ilman vastinettanne.

Jos tilallanne on tehty tai tullaan tekemään useampia täydentävien ehtojen valvontoja saman kalenterivuoden aikana, kuullaan teitä erikseen jokaisen valvonnan yhteydessä, jos laiminlyönnejä havaitaan. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin, kun kaikki valvontavuoden täydentävien ehtojen tarkastukset tilallanne on suoritettu. Tämän jälkeen teille lähetetään valvontavuoden lopussa tai seuraavan vuoden alussa lopullinen pöytäkirja, johon on koottu tilan kaikkien täydentävien ehtojen valvontojen tulokset.

Lopullinen seuraamusprosentti määräytyy komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 809/2014 73 - 75 artiklan sääntöjen mukaan, joten tässä tarkastuksessa havaituille laiminlyönneille ehdotetut seuraamusprosentit eivät välttämättä ole lopullisia. Kuulemiskirjeen liitteessä on kerrottu, miten täydentävien ehtojen eri valvonnoissa havaituista laiminlyönneistä määrätään lopullinen seuraamusprosentti. Lopullinen seuraamusprosentti vähentää EU:n suorien tukien ja osan maaseudun kehittämistukien kokonaismäärää. Jos ELY-keskuksen koordinaattori muuttaa tarkastajan yksittäiselle laiminlyönnille ehdottamaa seuraamusprosenttia suuremmaksi, kuulee hän teitä myöhemmin uudestaan.

Jos teillä on asiassa kysyttävää, lisätietoja antaa tarkastaja/läänineläinlääkäri [nimi]

puh. [puhelinnumero]

Oikeusohjeet: Hallintolaki (434/2003) 33-34 § ja 36 §

Liite

Lopullisen vähennysprosentin muodostuminen

LOPULLISEN VÄHENNYSPROSENTIN MUODOSTUMINEN

ELY-keskus määrää täydentävien ehtojen valvonnoissa havaituista laiminlyönneistä seuraamuksen. Seuraamukset kohdistuvat EU:n suorien tukien ja osan maaseudun kehittämistukien kokonaismäärään (ks. Täydentävien ehtojen opas, www.mavi.fi / www.evira.fi). Pohjoisten hehtaaritukien saaminen edellyttää osin hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamista. Tarkastaja ehdottaa tekemänsä arvioinnin perusteella jokaiselle havaitulle laiminlyönnille seuraamusprosentin, joka voi olla **1 %, 3 % tai 5 %**. Laiminlyönnin **pääsääntöinen** seuraamus on kuitenkin komission asetuksen mukaisesti 3 %. ELY-keskuksen täydentävien ehtojen koordinaattori voi perustelluista syistä, joko alentaa tai korottaa tarkastajan ehdottamaa seuraamusprosenttia, mikäli katsoo sen tarpeelliseksi ottaen huomioon laiminlyönnin vakavuuden, laajuuden ja keston. Koordinaattori kokoaa kaikki täydentävien ehtojen valvonnat yhteen ja vahvistaa lopullisen seuraamusprosentin valvontavuoden lopulla tai seuraavan vuoden alussa.

Jos laiminlyönti on vähäinen ottaen huomioon sen vakavuus, laajuus ja kesto, voidaan soveltaa ns. varhaisvaroitusjärjestelmää. Vähäisestä laiminlyönnistä lähetetään viljelijälle kirje, jossa edellytetään laiminlyönnin korjaamista annetussa määräajassa. Määräaika voi vaihdella laiminlyönnistä riippuen. Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana tehdyssä tarkastuksessa havaitaan, ettei laiminlyöntiä ole korjattu, tulee laiminlyönnistä **vähintään 1 %** seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus uudelleen-tarkastusvuoteen. Viljelijälle ei aiheudu seuraamusta, jos laiminlyönti on korjattu annetussa määräajassa. Varhaisvaroitusjärjestelmää ei voida soveltaa laiminlyönnteihin, joista aiheutuu välitön vaara kansanterveydelle tai eläinten terveydelle.

Täydentäviin ehtoihin kuuluvat hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset sekä lakisääteiset hoitovaatimukset jaetaan **kolmeen ehdonalaan**: i) ympäristö, ilmastonmuutos ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset, ii) kansanterveys sekä eläinten ja kasvien terveys ja iii) eläinten hyvinvointi. Täydentävien ehtojen oppaassa (www.mavi.fi / www.evira.fi) on kerrottu hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä lakisääteisten hoitovaatimusten keskeinen sisältö. Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset, jotka kuuluvat ympäristö, ilmastonmuutos ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ehdonalaan, on määritelty valtioneuvoston asetuksessa (4/2015). Lakisääteisistä hoitovaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa (7/2015).

Samalla ehdonalalla havaitut laiminlyönnit

Jos tarkastuksella on havaittu samalla ehdonalalla useampi laiminlyönti, joista yksikään ei ole toistuva, tulee ko. ehdonalan seuraamusprosentiksi *korkein* yksittäinen seuraamusprosentti.

Esimerkki 1:

Peltovalvonnan yhteydessä havaitaan seuraavat laiminlyönnit ympäristö, ilmastonmuutos ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ehdonalan vaatimusten noudattamisessa:

- 1) Valtaojien ja vesistöjen varsilla ei ole muokkaamatonta 1 m levyistä piennarta → ehdotettu seuraamus 3 %
 - 2) Hukkakauraa ei ole torjuttu hukkakauralain edellyttämällä tavalla → ehdotettu seuraamus 1 %
- lopulliseksi seuraamusprosentiksi tulee korkein ehdotettu prosentti eli **3 %**.

Eri ehdonalojen laiminlyönnit

Jos täydentävien ehtojen valvonnassa eri ehdonaloilla on havaittu **useampia** kuin yksi laiminlyönti, jokaiselle ehdonalalle vahvistetaan erikseen seuraamusprosentti esimerkin 1 mukaisesti. Eri ehdonalojen seuraamusprosentit **lasketaan yhteen**. Jos kyseessä ei ole toistuva tai tahallinen laiminlyönti, seuraamus voi kuitenkin olla **enintään viisi prosenttia** edellä mainittujen tukien kokonaismäärästä.

Esimerkki 2:

Tilalla tehdään vuoden aikana seuraavat tarkastukset ja tarkastuksilla havaitaan laiminlyönnejä:

- 1) Tilalla havaitaan puutteita ympäristö, ilmastonmuutos ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset ehdonalan vaatimusten noudattamisessa, esim. lantala on puutteellinen, mistä annetaan 3 %:n seuraamus.
- 2) Tilalla havaitaan puutteita eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnassa (esim. korvamerkkejä puuttuu) (kuuluu kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden ehdonalaan) → ehdotettu seuraamus 3 %
- 3) Lisäksi eläinten hyvinvoinnin valvonnassa havaitaan, että vasikoiden pidolle asetettuja eläinsuojelullisia vaatimuksia ei ole noudatettu → ehdotettu seuraamus 5 %

Laskennallinen seuraamusprosentti on 11 % eli 3 % + 3 % + 5 %. Koska kyseessä ei ole toistuva tai tahallinen laiminlyönti, tilan täydentävien ehtojen **lopulliseksi** seuraamukseksi tulee **5 %**.

Toistuva laiminlyönti ja tahallisuus

Jos sama laiminlyönti on havaittu tilalla edellisen kolmen kalenterivuoden aikana, kyseessä on toistuva laiminlyönti. Kun laiminlyönti toistuu ensimmäisen kerran, tarkastaja arvioi laiminlyönnin ja määrittää sen perusteella laiminlyönnille seuraamusprosentin, joka **kerrotaan kolmella**. ID-valvonnassa kerrotaan laiminlyönnin arvioinnin jälkeen annettu kokonaissanktioprosentti kolmella.

Jos jo kerran toistunut laiminlyönti havaitaan myöhemmin uudelleen, edellinen ko. laiminlyönnille annettu seuraamusprosentti ja ID-valvonnassa edellinen kokonaissanktioprosentti kerrotaan kolmella ilman tilannearviointia. Vähennys voi kuitenkin olla **enintään 15 %** em. tukien kokonaismäärästä. Jos 15 %:n vähennys säävytetään, viljelijälle lähetetään huomautuskirje. Jos viljelijä huomautuskirjeen saamisen jälkeen rikkoo edelleen samaa säännöstä tai vaatimusta, laiminlyöntiä pidetään tahallisenä.

Jos laiminlyöntiä pidetään **tahallisena**, on laiminlyönnin seuraamus **pääsääntöisesti 20 %**, mutta seuraamus voidaan alentaa 15 %:iin tai nostaa jopa 100 %:iin. Tahallisissa laiminlyöntitapauksissa viljelijä voidaan jättää myös kokonaan tietyn tukijärjestelmän ulkopuolelle.

Esimerkki 3:

Tilalla havaitaan osa edellisenä vuonna esimerkissä 2 havaituista laiminlyönneistä uudestaan.

- 1) ID-valvonnassa havaitaan samantyyppisiä puutteita kuten edellisenä vuonna (edelleen yhtä suurelta osalta eläimistä puuttuu korvamerkkejä), joten seuraamusprosentti $3 \times 3 \% \rightarrow 9 \%$
- 2) Eläinten hyvinvointivalvonnassa edelleen sama puute kuin edellisenä vuonna, mutta tilanne on selvästi parantunut, joten seuraamus $3 \times 3 \% \rightarrow 9 \%$

Täydentävien ehtojen lopullinen seuraamus on **15 %** (laskennallinen seuraamus on 18 % eli $9 \% + 9 \%$).

Aluehallintovirasto

ILMOITUS VARHAISVAROITUSJÄRJESTELMÄN MUKAISESTA TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VÄHÄISESTÄ LAIMINLYÖNNISTÄ

Varhaisvaroitus Aluehallintoviraston otantavalvonnassa / laajennusvalvonnassa

Tuen hakija:

Tilatunnus:

Valvottavan vaatimuksen numero ja nimi:

Tilallanne on tehty _____.201__ täydentävien ehtojen tarkastus. Tarkastuksessa havaittiin täydentävien ehtojen laiminlyönti, joka on arvioitu varhaisvaroitussjärjestelmän mukaiseksi vähäiseksi laiminlyönniksi sen vakavuuden, laajuuden ja keston osalta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, 99 (2) artikla). Laiminlyönti on kuvattu arviointilomakkeella, joka on tämän ilmoituksen liitteenä. Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnan vähäinen laiminlyönti on kuvattu Aluehallintoviraston läänineläinlääkärin johtopäätöspöytäkirjalla.

Havaittu laiminlyönti on korjattava _____.201__ mennessä. Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, ettei laiminlyöntiä ole korjattu määräaikaan mennessä, tulee laiminlyönnistä takautuva 1 % seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus uudelleentarkastusvuoteen (vähintään 3 x 1 %).

Vähäisestä laiminlyönnistä ei aiheudu tukiseuraamusta, jos korjaatte sen annetussa määräajassa tai jos laiminlyöntiä ei voi korjata, sitä ei toisteta kolmen kalenterivuoden aikana.

Päivämäärä

Läänineläinlääkäri

ILMOITUS VARHAISVAROITUSJÄRJESTELMÄN MUKAISESTA TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VÄHÄISESTÄ LAIMINLYÖNNISTÄ**Tuen hakija:****Tilatunnus:****Valvottavan vaatimuksen numero ja nimi:**

Tilallanne on tehty _____.201__ täydentävien ehtojen tarkastus. Tarkastuksessa havaittiin täydentävien ehtojen laiminlyönti, joka on arvioitu varhaisvaroitusjärjestelmän mukaiseksi vähäiseksi laiminlyönniksi sen vakavuuden, laajuuden ja keston osalta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, 99 (2) artikla). Laiminlyönti on kuvattu laiminlyöntien arviointilomakkeella.

Havaittu laiminlyönti on korjattava _____.201__ mennessä. Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, ettei laiminlyöntiä ole korjattu määräaikaan mennessä, tulee laiminlyönnistä takautuva 1 % seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus uudelleentarkastusvuoteen (vähintään 3 x 1 %).

Vähäisestä laiminlyönnistä ei aiheudu tukiseuraamusta, jos korjaatte sen annetussa määräajassa tai jos laiminlyöntiä ei voi korjata, sitä ei toisteta kolmen kalenterivuoden aikana. Varhaisvaroitusjärjestelmää ei voida soveltaa laiminlyönteihin, joista aiheutuu välitön vaara kansanterveydelle tai eläinten terveydelle.

Päivämäärä

Tarkastajan/tarkastajien allekirjoitus

_____. _____. 201__

Aluehallintovirasto

ILMOITUS VARHAISVAROITUSJÄRJESTELMÄN MUKAISESTA TÄYDENTÄVIEN EHTOJEN VÄHÄISESTÄ LAIMINLYÖNNISTÄ

Varhaisvaroitus Aluehallintoviraston hallinnollisessa laajennusvalvonnassa

Tuen hakija:

Tilatunnus:

Valvottavan vaatimuksen numero ja nimi:

_____ on tehnyt __.__.201__ tilallanne tarkastuksen. Aluehallintovirastolle (Avi) on toimitettu valvontatiedot tarkastuksesta. Avisa tilallanne havaittu puute on arvioitu täydentävien ehtojen varhaisvaroitussjärjestelmän mukaiseksi vähäiseksi laiminlyönniksi sen vakavuuden, laajuuden ja keston osalta (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1306/2013, 99 (2) artikla). Laiminlyönti on kuvattu arviointilomakkeella, joka on tämän ilmoituksen liitteenä. Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvonnan vähäinen laiminlyönti on kuvattu Aluehallintoviraston läänineläinlääkäriin johtopäätöspöytäkirjalla.

Havaittu laiminlyönti on korjattava __.__.201__ mennessä. Jos myöhemmässä, kolmen kalenterivuoden aikana tehtävässä tarkastuksessa havaitaan, että laiminlyöntiä ei ole korjattu määräaikaan mennessä tai sama laiminlyönti havaitaan uudelleen, tulee laiminlyönnistä takautuva 1 % seuraamus alkuperäiseen havaintovuoteen ja toistuvan laiminlyönnin seuraamus uudelleentarkastusvuoteen (vähintään 3 x 1 %).

Vähäisestä laiminlyönnistä ei aiheudu tukiseuraamusta, jos olette jo korjannut laiminlyönnin, korjaatte sen annetussa määräajassa tai jos laiminlyöntiä ei voi korjata, sitä ei toisteta kolmen kalenterivuoden aikana.

Päivämäärä

Läänineläinlääkäri

